

PAVILON ŽIRAF

DIPLOMNÍ PROJEKT

Fakulta architektury
České vysoké učení technické v Praze
ZS 2022/2023

Autorka
Bc. Kateřina Kurešová

Vedoucí práce
doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D.

Odborný asistent
Ing. arch. Martin Čeněk, Ph.D.
Ing. arch. Tomáš Minarovič

OBSAH	
ÚVOD	5
ANALYTICKÁ ČÁST	7
ZOOLOGICKÁ ZAHRADA	8
poslání ZOO	
legislativa	
ANALÝZA MÍSTA	12
ZOO PLZEŇ	16
rozdělení	
fotodokumentace	
ZVÍŘATA	20
žirafa Rothschildova	
další zvířata africké savany	
EXKURZE ZOO PRAHA	28
STAVEBNÍ PROGRAM	32
pavilon žiraf	
restaurace, bistro	
REŠERŠE PAVILONŮ ŽIRAF	38
REŠERŠE RESTAURACÍ	48
NÁVRHOVÁ ČÁST	57
KONCEPCE ZOO	58
SITUACE	60
PAVILON ŽIRAF	62
koncept	
návrh	
detail fasády	
vizualizace	
BISTRO	95
SHRNUTÍ	105
PŘÍLOHY	107
zdroje	
dokumenty	
poděkování	

ÚVOD

Zadání diplomové práce si dává za úkol koncepčně vyřešit prostor pozemku na opačné straně silnice a parkoviště ZOO Plzeň s **hlavním cílem umístit zde nový pavilon žiraf** pro chovné stádo devíti žirafích samic a jednoho samce. Současné zázemí nabízí prostor pouze pro mládeneckou skupinu tří samců a jejich výběh nedovoluje pohyb v takové míře, jaká je pro žirafy přirozená. Uvažovaný rozlehlý pozemek je v majetku zoologické zahrady, ta ho využívá především pro pokrytí části spotřeby sena a má zde umístěné také své technické zázemí, které je zapotřebí zachovat a rozšířit. Území nabízí mnoho příležitostí díky svému rovinatému povrchu v kontrastu se stávající zahradou v kopci, neobvyklému tvaru, přítomnosti potoka a dobrému dopravnímu obslužení i z jižní části. **Rozloha pozemku**, která v případě jejího plného využití **zdvojnásobí současnou plochu zoologické zahrady**, nabízí prostor pro zamyšlení se nad možnou novou podobou zoologických zahrad nejen na našem území.

V České republice je síť zoologických zahrad skutečně rozsáhlá, o kvalitní prostředí pro zvířata zde není nouze a zdejší chovy dosahují velkých úspěchů. K rozšiřování řad ohrožených zvířat jsou zapotřebí kvalitní a co nejpřirozenější podmínky. Jedním z pozitivních příkladů nabídnutí přirozených podmínek pro tvory chované v zajetí je umístění skupiny koní Převalských do výběhu na Dívčích hradech v Praze. Velcí tvorové potřebují velký prostor, na kterém se mohou pohybovat a potkávat s ostatními druhy tak, jak by tomu bylo ve volné přírodě.

Ve své práci navazuji na současné tendence v zoologických zahradách a snažím se je posunout ještě o kousek dále. **Zvířata chovaná v zajetí by si nadále měla udržet svou mentalitu**, cílem by neměl být chov pro zachování druhu, ale pro navrácení druhu zpět do přírody a navyšování populace přímo v přirozených biotopech. **Pavilon pro žirafy vnímám jako prostor pro jejich úkryt před nepříznivými povětrnostními podmínkami danými odlišným podnebím.** Žirafa by se měla sama rozhodnout, zda bude trávit (nejen) noc uvnitř pavilonu, nebo zda se vystaví méně vyzpytatelnému venkovnímu prostředí. Navržení výběhu jako rozlehlé pláně, která umožní migraci a setkávání stád různých druhů živočichů, vyžaduje po zvířatech, aby putovala za zdrojem potravy či pitné vody, jak je pro ně přirozené.

Člověk je v zoologické zahradě pouhým návštěvníkem. Pavilon je nejenom místem pro blízký kontakt se žirafou, ale především pro vzdělání návštěvníka, šíření povědomí o smyslu zoologických zahrad a důvodech chování exotických tvorů v zajetí. Chov takových tvorů už dávno není zajímavou kratochvílí, ale nezbytnou nutností pro přežití některých druhů, jejichž přirozené prostředí člověk svými činy poškodil nebo zcela zničil. **Zahrada bez návštěvníka** je však pouhou finančně náročnou institucí, která možná zvládne zvyšovat počty exotických tvorů chovaných v zajetí, avšak bez edukační funkce **má jen polovičatý význam.** Aby se cílem návštěvy nestala

pouze zvířata jako kuriózní objekt k pozorování, snažím se nabídnout v zoologické zahradě také pobytové plochy, které povýší návštěvnícký prostor na poloveřejný park, do kterého lidé budou chodit jako do přírody s možností pozorovat živočichy v jejich přirozeném chování na africké pláni.

Bez přítomnosti člověkem vystavených objektů se v prostorách zahrady neobejdeme, měly by však být nenápadné, buď z přírodních materiálů, nebo skryté pod terénem, aby nenarušovaly celkový dojem z přírodního parku. **Pavilony mají přírodní scénografii podpořit a stát se její součástí.**

Ne všechny stávající zoologické zahrady mají to štěstí, že disponují rozlehlými zdánlivě nevyužitými pozemky, které umožní jejich další rozvoj. Pokud ale takový prostor k dispozici mají, nebo snad dojde k založení nové zoologické zahrady na zelené louce, mělo by se postupovat v celém rozsahu území, upřednostnit potřeby zvířat před potřebami návštěvníka i za cenu jeho mírného nepohodlí, zato o to intenzivnějšího zážitku. Přeci jen **návštěvník sem vstupuje dobrovolně, ale zvíře chované v zajetí většinou nemá jinou možnost** než zde strávit celý život. Zoologická zahrada v Plzni se o tento přístup zdařile pokouší už na stávajícím území, mým úkolem v diplomové práci je na něj navázat a rozšířit ho i na druhou stranu silnice.

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA

Lidská populace exponenciálně roste a s ní rostou i naše požadavky na žití, které mají největší dopad právě na přírodu. Území s přirozeným výskytem volně žijících zvířat jsou ničena, a tak dochází k pomalému vymírání především velkých zvířat. Zoologické zahrady se snaží druhovou rozmanitost zachovat chovem, rozmnožováním kriticky ohrožených druhů a zpětným vysazováním do volné přírody.

Historický vývoj zoologických zahrad byl dlouhý a složitý. Na samém počátku byly starověké dvory, dále středověké zvěřince, renesanční menáže ne jen se zvířaty, ale i možstvím živoucích kuriozit, až po moderní zoologické zahrady přístupné široké veřejnosti. V současnosti zoologické zahrady vnímáme jako populární a často navštěvovaná místa, která se stala neoddelitelnou součástí naší kultury. Návštěvníkům nabízí odpočinek a zábavu, zároveň ale zajišťuje jejich neformální vzdělávání a buduje u nich vztah k přírodě.

Zoologické zahrady mají vzhledem k obrovské návštěvnosti šanci vést širokou veřejnost nenásilnou a moderní formou ke kladnému vztahu k živým zvířatům a přírodě vůbec. Základním předpokladem je, že zoologická zahrada prezentuje zvířata v moderních expozicích a příjemném prostředí.

POSLÁNÍ ZOO

Zoologické zahrady pomáhají udržovat druhovou rozmanitost zejména ohrožených druhů. V dnešním světě už zoologická zahrada není jen sbírkou zvířat, ale i naučným centrem, které pomáhá vzdělávat veřejnost v oblasti ekologie a ochrany přírody. Pomáhá přispět k zachování biologické rozmanitosti volně žijících živočichů jejich chovem v lidské péči a záchraně ohrožených druhů.

OCHRANA EX-SITU

Ochrana ex-situ je ochrana ať už zvířecích nebo rostlinných ohrožených druhů mimo jejich přirozené prostředí. Do této skupiny patří právě zoologické zahrady, které zajišťují zvířatům bezpečné ubikace, ale zároveň se snaží návštěvníkům nastínit co nejvěrnější prostředí, ve kterém zvíře žije. Návštěvníci mají možnost vidět zvířata v jejich typickém prostředí, zažít jejich typické chování a díky doprovodným tabulím se dozvědět více o jejich výskytu, zajímavostech i ochraně.

OCHRANA IN-SITU

Dnes zoologické zahrady čím dál více přispívají i k ochraně in-situ, ta probíhá v místě výskytu dotčeného druhu. Hlavním cílem je navracet zvířata do jejich přirozeného prostředí. Vysílají své zaměstnance a ošetřovatele do míst ohrožených druhů, snaží se obnovovat jejich prostředí, odstraňovat rizikové faktory, které by mohly bránit jejich prospívání a ochraně a to nejdůležitější, navracet ohrožené druhy zvířat zpět do jejich původní domoviny. In-situ ochranu častokrát doprovází ochrana ex-situ, které pomáhají navracet ohrožené druhy zpět do jejich původního prostředí.

ZÁBAVA A ODPOČINEK

+

SETKÁVÁNÍ

+

VZDĚLÁNÍ

+

VĚDECKÁ ČINNOST

+

OCHRANA PŘÍRODY

LEGISLATIVA

Chov zvířat nejen v zoologické zahradě je ošetřen velkým množstvím právních předpisů. Tím nejdůležitějším je zákon č. 162/2003 Sb.: Zákon o podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (nebo také „zákon o zoologických zahradách“). Zákon uvádí definici zoologické zahrady, tou podle něj je trvalé zařízení, v němž jsou chováni a po dobu nejméně 7 dnů v kalendářním roce vystavováni pro veřejnost volně žijící živočichové, popřípadě též zvířata domácí. Posláním zoologických zahrad je přispět k zachování biologické rozmanitosti volně žijících živočichů jejich chovem v lidské péči, záchrana ohrožených druhů a výchova veřejnosti k ochraně přírody. Dále zákon uvádí, že zoologickou zahradou nejsou cirkusy a zařízení zaměřená na předvádění drezury zvířat, obchody se zvířaty, záchranné stanice a centra, obory, zařízení pro chov zvěře, farmové chovy a zařízení pro chov a držení volně žijících živočichů, které chová méně než 20 druhů volně žijících savců a ptáků.

Podmínkou k provozování zoologické zahrady je licence vydaná Ministerstvem životního prostředí. Žádost o licenci zahrnuje:

- seznam druhů živočichů a předpokládaný počet
- přehled o účasti ve výzkumu prospěšném pro ochranu druhů
- přehled o zapojení do školení v ochranářských dovednostech
- informace o účasti na výměně informací týkajících se ochrany druhů
- informace o účasti na odborně zajištěném znovunavracení druhů do volné přírody
- informace o účasti na výchově veřejnosti k ochraně přírody (informace o vystavených druzích, jejich přírodních stanovištích a úloze v ekosystémech)
- informace o vedení záznamů o volně žijících živočichích

Dalšími podmínkami, které musí zoologická zahrada splňovat, jsou:

- ustájení živočichů z pohledu zdraví a vhodných životních podmínek živočichů včetně krmení, napájení, možnosti pravidelného úklidu a dodržování chovatelských standardů - chová živočichy v podmínkách, které směřují k zajištění biologických a ochranářských požadavků jednotlivých druhů a požadavků na zajištění zdraví a pohody živočichů zejména tím, že obohatí jednotlivým druhům vyhrazené výběhy pro ně specifickými doplňky a udržuje vysokou úroveň chovu a ustájení s kvalitním programem výživy
- zajištění pravidelné veterinární péče, karanténování a místa pro pitvu
- předchází únikům chovaných živočichů, zejména s ohledem na možné ekologické ohrožení původních druhů a předchází šíření parazitů a původců nákaz z vnějšího prostředí pomocí vhodných technických a protinákazových opatření

- výchova a vzdělávání návštěvníků - provádí výchovu veřejnosti k ochraně přírody, zejména poskytováním informací o vystavených druzích, jejich přírodních stanovištích a úloze v ekosystémech
- účastní se výzkumu prospěšného pro ochranu druhů nebo školení v ochranářských dovednostech nebo výměny informací ve vztahu k ochraně druhů, chovu ohrožených nebo vzácných druhů živočichů v lidské péči s cílem uchování biologické rozmanitosti mimo jejich přirozená stanoviště (ex situ) nebo v jejich přirozeném prostředí (in situ), nebo se účastní odborně zajištěného znovuvysazování druhů volně žijících živočichů do původních areálů výskytu (reintrodukce)
- vede o své kolekci živočichů průběžné záznamy způsobem přiměřeným sledovanému druhu
- kvalitu a počet odborného personálu vzhledem k počtu chovaných živočichů - zajišťuje výkon činností související s péčí o chované živočichy fyzickými osobami odborně způsobilými, a to v počtu odpovídajícím kolekci chovaných živočichů. Za odborně způsobilou se považuje fyzická osoba s vysokoškolským vzděláním v oboru veterinární lékař, biolog-zoolog, zemědělský inženýr-zootechnik, nebo fyzická osoba s jiným vysokoškolským vzděláním, avšak s praxí nejméně 2 roky v oblasti chovu živočichů chovaných v zoologických zahradách

Mezi další zákony týkající se zoologických zahrad patří:

- směrnice Rady č. 99/22/ES, o chovu volně žijících živočichů v zoologických zahradách
- zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
- zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči
- zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání
- Zákon č. 162/2003 Sb., o provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů (zákon o zoologických zahradách)
- Nařízení vlády č. 17/2004 Sb., o pravidlech pro poskytování dotací provozovatelům zoologických zahrad
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (novela zákonem č. 218/2004 Sb.)
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy)
- Zákon č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat, jejich ochraně a přemístování, v platném znění
- Vyhláška č. 75/1996 Sb., kterou se stanoví nebezpečné druhy zvířat

OBECNÉ POŽADAVKY

Při navrhování prostoru pro žirafy lze vycházet z obecných požadavků pro návrh staveb pro hospodářská zvířata a upravit je pro potřeby žiraf.

Při chovu hospodářských zvířat:

- je třeba hospodářská zvířata od narození navykat na přítomnost člověka, kontakt s ním a provádění základních chovatelských úkonů a používání chovatelských zařízení, vybavení a pomůcek,
- je třeba věnovat zvýšenou pozornost březím samicím, samicím po porodu, kojícím samicím a jejich mláďatům,
- je možné jejich trvalé umístění v zimním období pouze ve výběžích nebo na pastvinách, pokud byla takto chovaná zvířata na tento způsob chovu v daných klimatických podmínkách již dostatečně navykána a takový způsob chovu jim nepůsobí utrpení,
- musí být ve výběžích nebo na pastvinách zabezpečeno, aby zdroje vody nezamrzly a byly zvířatům přístupné
- nelze hospodářská zvířata jakékoliv věkové kategorie uvedena v této vyhlášce používat a cvičit jako jízdni zvířata pro člověka nebo na ně z jiných důvodů nasedat, s výjimkou koní, oslů a jejich kříženců, nebo je používat pro zápasy,
- nesmí být omezena volnost pohybu hospodářských zvířat ve výběžích nebo na pastvinách připevněním závaží nebo jiného podobného předmětu k hospodářským zvířatům; volnost pohybu hospodářských zvířat nesmí být dále omezena svázáním hospodářských zvířat nebo svázáním různých částí těla hospodářských zvířat, nebo svázáním více hospodářských zvířat k sobě

Minimální standardy zařízení pro hospodářská zvířata:

- Stáje musí být v souladu s použitou technologií chovu dispozičně, technicky a provozně řešeny tak, aby cirkulace vzduchu, prašnost, teplota a relativní vlhkost vzduchu, koncentrace plynů, osvětlení a hlučnost byly udrženy v mezích, které nejsou pro zvířata škodlivé.
- Dispoziční, technické a provozní řešení stájí musí v souladu s použitou technologií chovu a pohody hospodářských zvířat,
 - a) umožnit denní kontrolu zdravotního stavu, kondice
 - b) umožnit denní kontrolu stavu technického a technologického zařízení,
 - c) zabránit vstupu nepovolaných osob a omezit vniknutí jiných zvířat,
 - d) umožnit mechanickou očistu, dezinfekci, dezinfekci a deratizaci,
 - e) umožnit veterinární vyšetření a ošetření, podání látek zvířatům a odběr vzorků,
 - f) umožnit vyčlenění odděleného prostoru pro hospodářská zvířata vyžadující mimořádnou péči, zvířata poraněná, nemocná nebo podezřelá z nákazy,
 - g) umožnit bezpečné provedení úkonů a činností

souvisejících s chovem zvířat a údržbou zařízení.

- Box musí být rozměrově a provedením diferencován podle technologie ustájení, druhu a věkové kategorie nebo hmotnosti hospodářských zvířat. Je-li k hrazení použita stranová zábrana, musí vymezovat polohu hospodářského zvířete při ležení a stání na určené ploše, zamezovat kálení hospodářského zvířete na sousední místo a vzájemnému překážení při vstávání a lehání hospodářských zvířat ve stání nebo v boxu při volném ustájení, případně zamezovat ohrožení nebo narušení pohody nebo ohrožení nebo poškození zdraví nebo života mláďat.
- Podlahy:
 - a) musí odpovídat hmotnosti hospodářských zvířat,
 - b) musí v místech ustájení snižovat na minimum rizika uklouznutí a nesmí vyvolávat u hospodářských zvířat zranění, když se s nimi hospodářská zvířata dostanou do kontaktu2b),
 - c) roštové musí mít roštnice s odpovídající pevnou nášlapnou plochou a šířkou šterbin podle druhu, věkové kategorie a hmotnosti zvířat, šířka šterbin musí zabraňovat vsunutí končetiny hospodářského zvířete, hrany roštnic musí být neostré, bez odštěpů s minimálním převýšením roštnic.
- Materiál, který je používán pro výstavbu ustájení, a zvláště pro koryta a žlaby, jakož i zařízení, s nímž mohou zvířata přijít do styku, nesmí být pro ně škodlivé a musí být vhodné pro důkladné čištění a dezinfekci. Ustájení a instalace pro zajištění bezpečnosti hospodářských zvířat musí být konstruovány a udržovány tak, aby neměly ostré okraje či hrany nebo výčnělky, jež by mohly zvířata zranit.

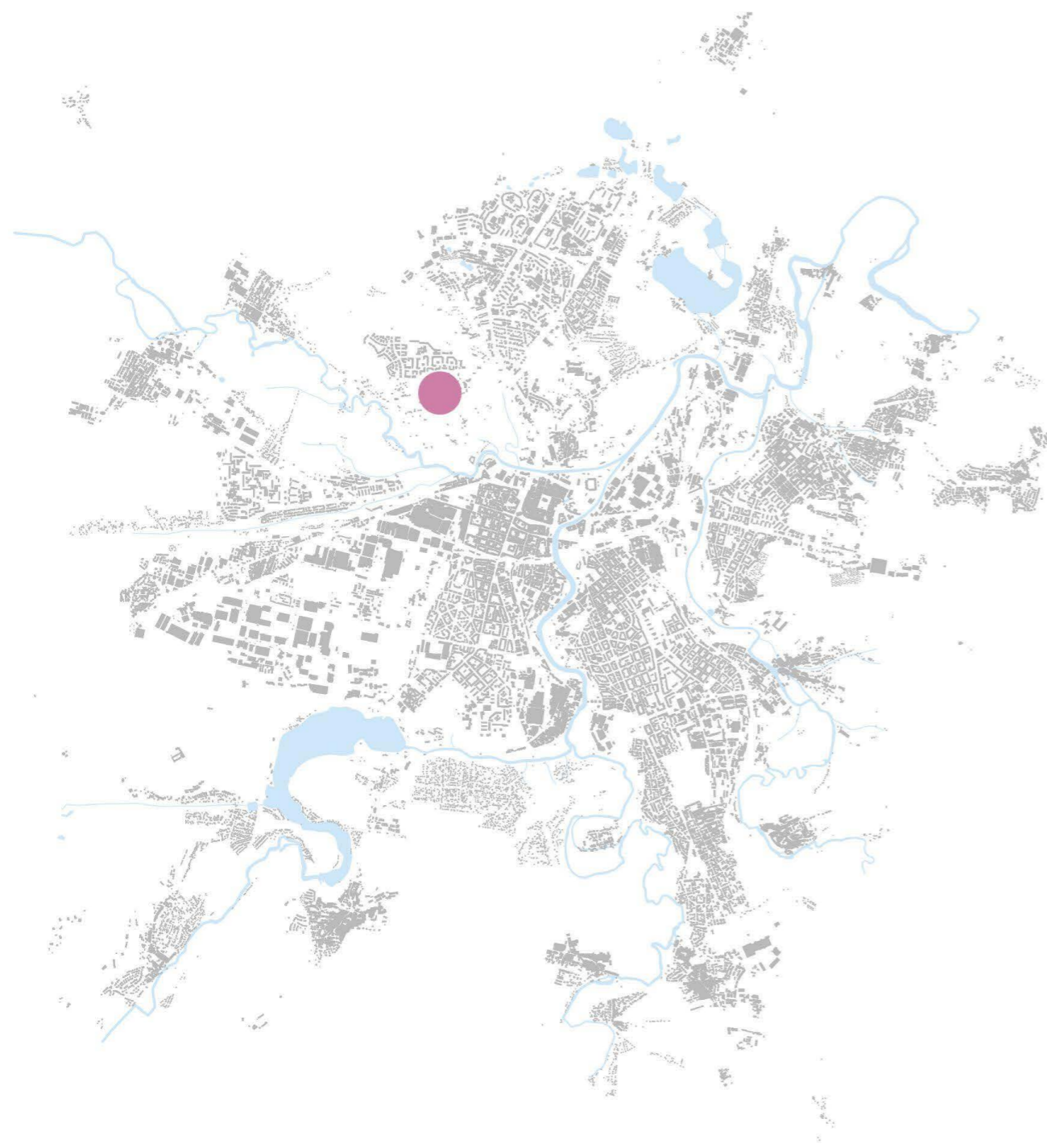
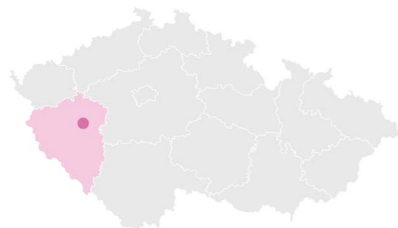
Požární bezpečnost seníku:

Z hlediska požární bezpečnosti pro zázemí pro žirafy je specifickým prostorem seník s následujícími požadavky.

Požárně dělicí konstrukce a nosné konstrukce zajišťující stabilitu objektu musí vykazovat požární odolnost nejméně 30 minut u těchto požárních úseků:

- jedno nebo dvoupodlažní výrobní či skladové objekty, ve kterých jsou
- požární úseky se 6. a 7. skupinou výrob či skladových provozů s plochou $S > 0,3 S_{max}$, (odstavec a1 se netýká požárních úseků posuzovaných podle ČSN 73 0842), nebo
- požární úseky (požární úseky s provozy) podle čl. 7.1.3.1 (v jakémkoliv rozsahu).
- u třípodlažních a vícepodlažních výrobních či skladových objektů bez ohledu na skupinu výrob či skupinu skladových provozů,
- Tyto požadavky se nevztahují na nosné konstrukce střech, pokud tyto nezajišťují stabilitu jiných konstrukcí (kromě vlastní střechy).

MĚSTO PLZEŇ

ANALÝZA MÍSTA

Řešené území se nachází v Plzni, krajském městě Plzeňského kraje, konkrétně v části Severní předměstí u stávající zoologické zahrady. ZOO Plzeň je nejzápadnější z českých zoologických zahrad. Vznikla v roce 1926 v městské části Doudlevice a v dnešním 21ha areálu na Lochotíně působí od roku 1963. Jako jediná v České republice je zároveň spojena s botanickou zahradou.

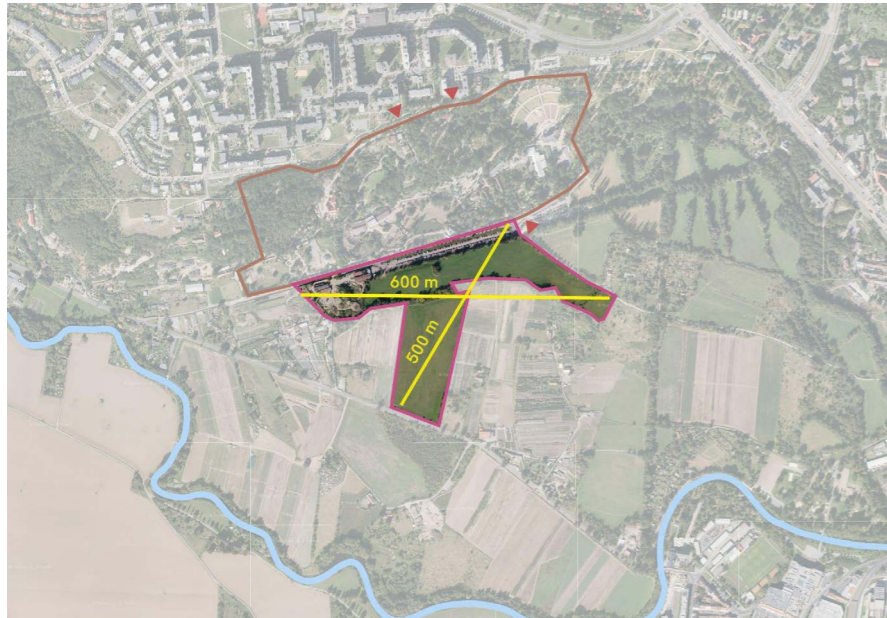
Na určeném pozemku se nachází z velké části louka či pole, protéká jím potok. Na severní hraně pozemku je silnice Pod Vinicemi, kterou se přijíždí ke spodnímu parkovišti ZOO. Zde se nachází i hlavní vstup do ZOO s několika parkovišti. Přimo s pozemkem sousedí parkoviště P2, vypadá nově, kapacita je cca 250 osobních automobilů. Podél tohoto parkoviště vede cyklostezka. Na jižní straně sousedí pozemek se silnicí III/18050, ul. Radčická. V blízkém okolí pozemku se na severní části nachází ZOO ve svahu, na západní části skladovací prostory ZOO a její zázemí. Dále se v okolí nachází několik zahrádkářských kolonií a rodinné domy / malá hospodářství (ovocná školka apod.).

Pozemek využívá ZOO pro vlastní výrobu sena, nenachází se na něm žádné významné stromy ani plochy.

Na pozemek je výhled z jižních svahů současné zoologické zahrady, například z vyhlídky u statku s dětskou ZOO. Ve výhledu z vrchní části svahů či z připravených vyhlídek je prostor pozemku v zimním období zahrnut prakticky neustále spolu s panoramatem historického centra Plzně v pozadí. V letním období bude v některých místech cloněno vzrostlou vegetací.

	hranice stávající zoo		záplavové území
	vodní toky		vodojem
	cyklostezky		trafostanice
	silnice		zastávka BUS
	vodovod		parking
	kanalizace		vstup
	teplovod		
	el. vedení		
	plynovod		

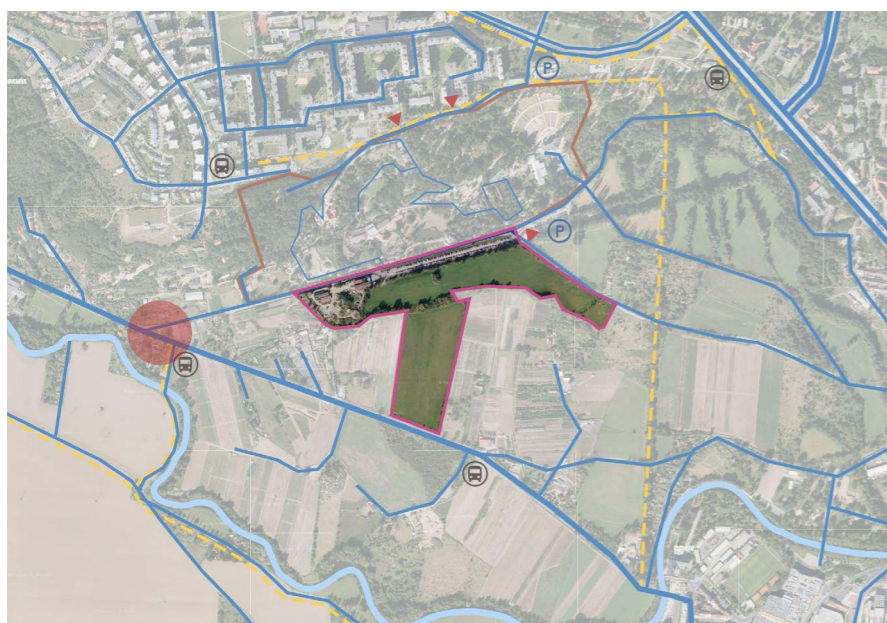

Pozemek má rozlohu 11 ha. Jeho tvar je trojpráskovitý, jeho nejdelší rozměr je cca 600 m, délka jednotlivých prvků se pohybuje okolo 300 m, jejich šířka 100-130 m.

Pozemek je celoročně prosluněný, v jeho okolí se nenachází žádná vysoká zástavba, která by stínila. Přestože se nachází na rovině pod svahem se současnou zoologickou zahradou, je od něj orientován jižně.

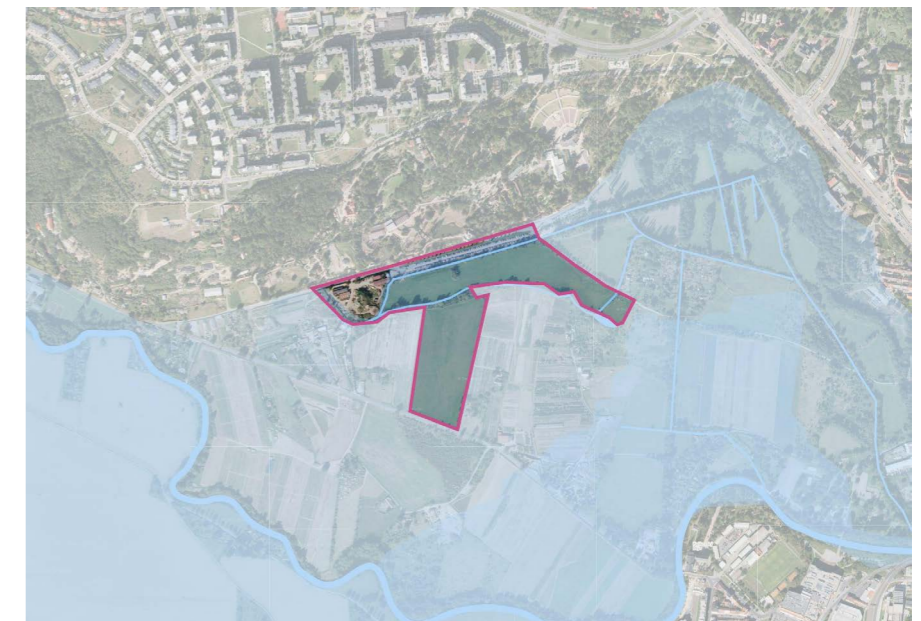

Celé území je dobře dopravně obsluženo zejména z hlediska automobilové dopravy. Současný hlavní vstup a parkovací plochy jsou umístěny severně od pozemku, v ulici Pod Vinicemi. Ulice Radčická, přiléhající k pozemku od jihovýchodu, je frekventovaná a může představovat hlukovou zátěž pro případné výběhy zvířat. Zastávky MHD se v docházkové vzdálenosti nacházejí celkem čtyři, nejbližší je autobusová zastávka U Bouzků jižně od pozemku v ulici Radčická. V blízkosti pozemku se nacházejí dvě cyklostezky.

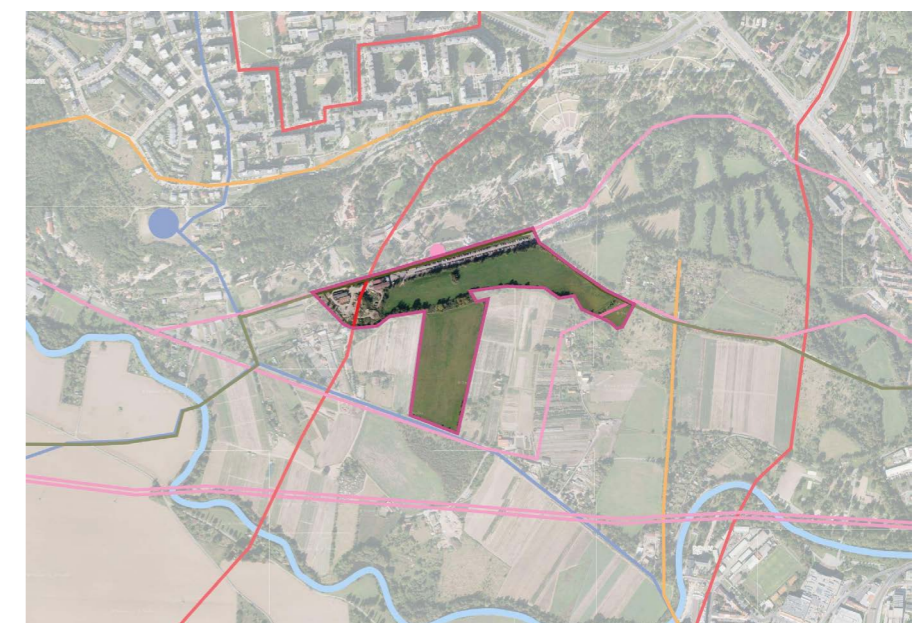
Celé území se nachází v povodí řeky Mže. Přímo pozemkem protékají dva uměle vytvořené potoky, které jsou součástí systému odvodnění území, zlepšení úrodnosti půd a zabránění jejich eroze. Směr jejich toku je ze západu na východ. Ve východním cípu pozemku se nachází meliorační nádrž.

Z důvodu blízkosti řeky Mže a nízké nadmořské výšky pozemku (306 m. n. m.) se téměř celé jeho území nachází v pasivní zóně záplavového území. Ohrožení povodní není takové intenzity jako v aktivní zóně, proto se zde mohou umísťovat stavby, budou ale muset splňovat určitá omezení stanovená vodoprávním úřadem, například nesmí zhoršit odtokové poměry nebo nesmí mít odplavitelné části.

Nejbližší sítě technické infrastruktury jsou vedeny v přiléhající komunikaci Pod Vinicemi. Přes západní část pozemku prochází dálkový napájecí rozvod tepla, který je veden v zemi. Zásobování vodou je zajištěno z vodojemu umístěného na kopci západně od současné zoo. Distribuční trafostanice se nachází severně od pozemku u hlavního vstupu do současné zoo. Kanalizační stoka je jednotná.

vyznačení pozemku, ve spodním okraji okraj staré ZOO s výběhy zeber a žiraf

ZOO PLZEŇ

Zoologická zahrada v Plzni vznikla v roce 1926 v městské části Doudlevec a v dnešním 21ha areálu na Lochotíně působí od roku 1963. Jako jediná v České republice je zároveň je spojena s botanickou zahradou. Expozice tvoří části celých biotopů s charakteristickými druhy rostlin a živočichů, proto zde často ve výběhu žije více druhů zvířat najednou. Rostliny a živočišné jsou v plzeňské zoo podle Generelu vývoje z roku 1996 umístovány podle zoogeografické oblasti a zahrada je rozdělena do několika světových částí. Pro návštěvníky se zde nachází 3 budovy s občerstvením (africká restaurace Kiboko, Hospoda na statku a Sibiřský srub u tygrů) a obchod se suvenýry.

Biogeografických oblastí je celkem šest a jsou v systému ZOO rozlišeny barvami. V oblasti australské (červená) v jihovýchodní části areálu se nachází především výběhy klokanů a výsadba australských stromů. Pro nás je nejzajímavější etiopská oblast (béžová) v jižní části zahrady, do níž spadá pavilon žiraf, africký výběh, šelmy, několik druhů opic, oblast Madagaskaru a také pavilon noční Afriky. Do etiopské oblasti se vstupuje hned za hlavní pokladnou stylizovanou dřevěnou bránou. Do orientální oblasti (žlutá) je zahrnut tropický svět Asie, patří sem především plazi, ale také nosorožec indický spolu s indickými kopytníky. Neotropická oblast (zelená) zahrnuje oblast pralesů Jižní Ameriky (Amazonie), její plazy a také lamy. Palearktická oblast (modrá) je nejrozsáhlejší expozicí, zahrnuje sever Afriky, Evropu a většinu Asie. Můžeme zde proto vidět medvědy, vlky, ale i velbloudy či tygry.

Patří sem také statek Lüftnerka a expozice Česká řeka, unikátní je i expozice Podzemí. Navíc je zde rozsáhlá a rozmanitá rostlinná expozice jak místní flóry, tak například Asijské zahrady. V Nearktické oblasti (hnědá) je méně zástupců, například ryši nebo jeleni wapiti. Dalšími expozicemi plzeňské ZOO jsou DinoPark, Amfiteátr, expozice rostlin jako Okénko do soukromí rostlin nebo Svět sucha. Kromě veřejných expozic disponuje ZOO Plzeň také zázemím, kde jsou některé druhy "skryté" návštěvníkům, a to především z chovných důvodů. Pro takové účely slouží například podkroví pavilonu šelem. Mimo živočichy jsou návštěvníkům nepřístupné i některé pěstební plochy rostlin a semenná banka schraňující především semena ohrožených rostlin z naší republiky.

Plzeňská ZOO se účastní celkem devíti záchranných programů, jeden z nich se týká přímo Afriky. Podporuje záchranný program Derbianus pro kriticky ohroženou antilopu Derbyho.

CHARAKTERISTIKA

Snahou zoologické zahrady je ukazovat živočichy v co nejpřirozenějším prostředí. Nové expozice jsou jako výseky celých biotopů, zahrnují nejen charakteristické živočichy, ale také rostliny. Ve výběžích často nežije jeden druh izolovaně, ale vhodné druhy žijí dohromady (africký

výběh, australský výběh). Kombinace s botanickou zahradou je českým unikátem.

Zoologická zahrada v Plzni se nebojí pouštět do unikátních projektů, příkladem může být expozice v Podzemí vzniklá z podzemního vojenského krytu, nebo unikátní expozice Česká řeka. Kromě snahy ukazovat zvířata v co nejpřirozenějším prostředí, velkých výběžích a co nejméně za mřížemi a za sklem dává zahrada často nahlédnout do zázemí zaměstnanců – ať už obyčejnou popisnou cedulkou toho, co se nachází za zavřenými dveřmi, nebo prosklenými průhledy do připravených krmiv.

Značení v ZOO je prováděno pomocí několika tabulí s mapou a také rozcestníky. Štítky u zvířat bývají umístěny na samostatných dřevěných „sloupcích“. V záhonech s rostlinami je rozmístěno velké množství obyčejných bílých popisných cedulek bez dalších detailů, občas doplněných tabulí s popisem celé oblasti.

Součástí expozic jsou také interaktivní prvky, možnost potěškat si parohy, prohlédnout si druhy vajec, tabule podél výběhů vlků s vysvětlivkami řeči jejich těla apod.

Z POHLEDU NÁVŠTĚVNÍKA

ZOO se snaží zvířata svým návštěvníkům ukazovat co nejméně za sklem a dostat je do co nejbližšího kontaktu. Na úkor bezbariérovosti se snaží návštěvníka vést i po nebezpečných úzkých cestách a skrze tematicky vysázenou vegetaci. Vyhledávky do výběhů jsou realizovány jako měkké odbočky z asfaltové cesty, které vedou mezi tematickou vegetací a trochu se v ní ztrácí. Na vyhledávky či přístupy blíže k výběhům je použita buď hliněná nebo jiná měkká cesta či dřevo. Velká část výběhů kopytníků je od nízkého dřevěného hrazení oddělena vodním „příkopem“ a někdy i páskovým elektrickým ohradníkem na straně zvířat. Používá se zde ochrana běžných stromů používají klasické dřevěné ploty, terénní úpravy nebo kamenné stěny. Pouze u šelem využívají kovové vysoké ploty.

Opravdu charakteristickým znakem ZOO je prolnutí s botanickou zahradou (zahrada je i tematicky rozdělena dle kontinentů, u medvědu tedy procházíte lesem a u afrických zvířat jsou vysoké trávy apod.) a drobnými interaktivními prvky určenými především pro děti.

Pro pohyb po ZOO využívají zaměstnanci malé čtyřkolky. Asfaltové cesty využívají běžně i dodávky pro zásobování.

Pavilon žiraf je spojený s pavilonem pro nosorožce a menšími expozicemi. Je relativně nový, z roku 2010, ale také poměrně malý. Více je popsán v rešerších.

EXPOZICE V ZOO...

- Sibiřský les** (C): pláči volně kolem vás – tetřev, brkoslav, dluhá, stružák, sova
- Osada z doby železné** (H): domácí zvířata, kovárna, truhlárna, zemědělské stroje, expozice bydlení, hradící koutek, staré odrůdy a ZOOSKOLA
- Statek Lüftnerka** (I): domácí zvířata, kovárna, truhlárna, zemědělské stroje, expozice bydlení, hradící koutek, staré odrůdy a ZOOSKOLA
- Česká řeka** (J): všechna čtyři rybi pásma od pramene až po ústí dle předlohy řeky Úhlavy, včetně typické flóry a fauny
- Africký pavilon** (K): žirafy, kavalír, rnyaly, kudla, zebrý, damany, plazi, nosorožci
- Pralesy Afriky** (L): pláči okolo vod a břehů – vlhy, hroch liberijský, profese africká vegetace
- Madagaskar** (M): denní i noční svět Madagaskaru, lemuri, želvy, gepardi, galie, kaloni, křečci, hravýši, ryby, v přízemí obchod „U Lemura“
- Svět v podzemí** (N): život v jeskyních, hrabáčích, kanátech, studních, sklepech a punkvách, minizeum valky a vaniky botanické zahrady, výstava Žikmund a Havelka
- Tropický pavilon** (O): řepky, královská jedu, lemuri, Simpanzi

... A OBČERSTVENÍ

- KIBOKO** (A): SE PŘÍPÍŠÍ RESTAURACE
- SIBIŘSKÝ SRUB** (B)
- HOSPODA NA STATKU** (C)
- KAVÁRNA U TYGRA** (D)
- MILSÁNÍ U VEVEŘKY** (E)
- Zabavni u zvlárodnice** (F)

Veřejná krmení

- 9:00 – Tuňák Humboldtův
- 10:00 – Nosič červený
- 11:00 – Sokolnické ukázky*
- 12:00 – Želvy obrovské
- 12:30 – Píšťan severní
- 13:00 – Velbloud dvouhřbý
- 13:30 – Hrašík liberijský
- 14:00 – Mangusta žhvaná
- 14:00 – Pes usatý
- 15:00 – Simpanz učení
- od 16:30 – Večeře na statku (léto)
- od 14:30 – Večeře na statku (zima)

Veřejná krmení probíhají denně celoročně.
* Sokolnické ukázky pouze od dubna do října a mimo prázdniny.

Zoo je členěna do biogeografických oblastí, s nimiž korespondují barevně označené šipky v mapě: Evropa, Austrálie, Asie, Afrika, Jižní Amerika a Severní Amerika.

brána do africké části

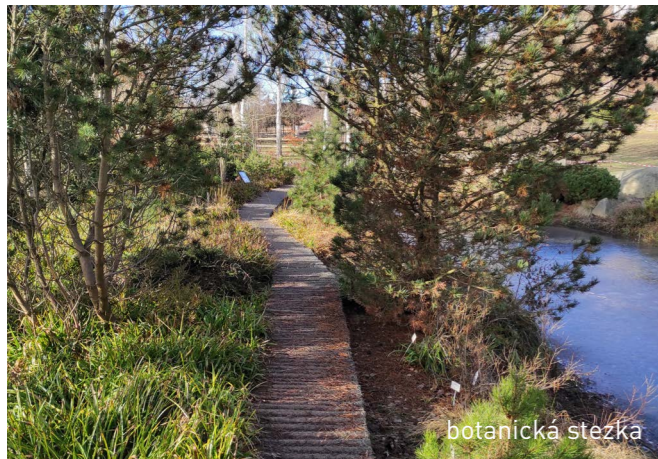
naučná tabule

kontakt s nosorožcem

popisné cedule

botanická stezka

stezka lesem

pavilon žiraf

chodba pro ošetřovatele

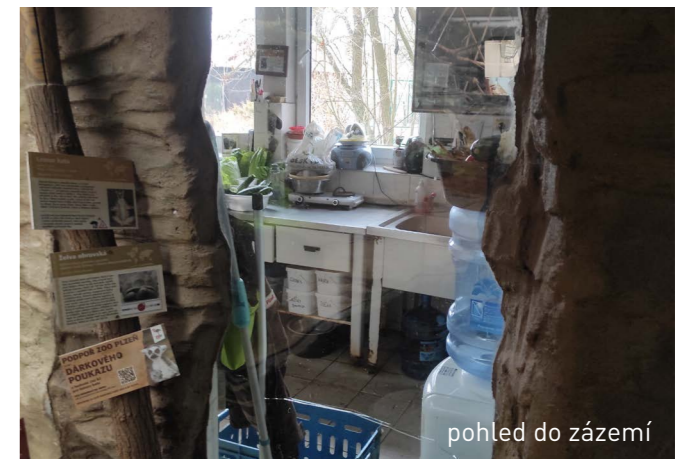
pohled z vyhlídky k pavilonu

pohled z vyhlídky na pozemek

pohled do zimních boxů

pohled do zázemí

„paddocky“ kopytníků

výběh žiraf

cyklostezka a parkoviště

hlavní vstup

KATALOG ZVÍŘAT

ŽIRAF A SEVERNÍ NÚBIJSKÁ

+

BUVOLEC BĚLOČELÝ
KUDU VELKÝ
NYALA NÍŽINNÁ
VODUŠKA ČERVENÁ
ZEBRA BEZHŘÍVÁ
PŠTROS DVOUPRSTÝ

+

DIKDIK KIRKŮV
PRASE SAVANOVÉ
DAMAN KAPSKÝ
HRABÁČ KAPSKÝ
DIKOBRAZ SRSTNATONOSNÝ
NOHÁČ VÝCHODOAFRICKÝ
ŽELVA SKALNÍ

+

PŘÁDELNÍK
TOKO RUDOZOBÝ

ŽIRAF A SEVERNÍ NÚBIJSKÁ (ROTHSCHILDOVA)

Velikost:

délka těla 300 – 400 cm

výška 450 – 600 cm

délka ocasu 80 – 100 cm

Váha: 600 – 1500 kg

Výskyt: východní Afrika – Uganda a Keňa

Prostředí: stromová savana

Potrava: listky akácií, plody, výhonky, větvičky, tráva

Věk: až 30 let

Ohrožení: ohrožený druh

Popis:

Žirafa patří mezi sudokopytníky, je nejvyšším živočichem. Patří také mezi mimochodníky, vykročí proto vždy současně oběma nohama na jedné straně těla. Může dosahovat rychlosti běhu až 60 km/h.

Každý jedinec má jedinečnou kresbu srsti. Srst slouží nejen jako maskování, ale také jako plocha pro odvod přebytečného tepla. Srst obsahuje antibiotické a chemické látky odpuzující parazity, čímž získává žirafa svůj charakteristický pach.

Žirafa má vlivem svého dlouhého krku také velké srdce, které váží až 10 kg. V horní části krku se nachází cévní pleteň bránící překrvení žirafí hlavy ve chvíli, kdy ji má skloněnou.

Růžky na hlavě vznikají osifikací chrupavky a napomáhají k určení pohlaví zvířete. Samice mají na vrcholu chomáč chlupů, samci nikoliv.

Jejich modrý jazyk se snadno proplétá mezi větvičkami díky své délce až 45 cm.

Potrava:

Žirafy jsou býložravci, hlavní složkou jejich potravy jsou listy a větvičky stromů, především akácie a myrhovník. Mohou se živit i trávou a ovocem. Jejich jazyk, rty a patro jsou tvrdé a odolné trnům.

Denně sežere jedna žirafa až 30 kg potravy, pro přežití jí stačí i 7 kg. Výše položené listy obsahují více živin a žirafy mají efektivní trávení, jelikož se jedná o přežvýkavce.

Dokáží dlouho vydržet bez vody. Když mají možnost, vypijí větší množství naráz. Pití je pro ně obtížným úkonem, při kterém se stávají zranitelnými. Pijí ve skupinkách a zatímco jedna pije, ostatní hlídají okolní dění.

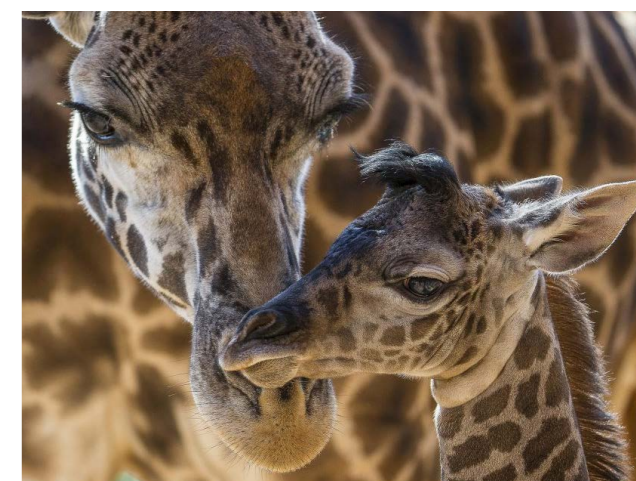
Povaha:

Žirafy jsou konzervativní, špatně si zvykají na nové věci a situace. Co je jim známé, to už je jen tak nerozhodí. Jsou opatrné především na své nohy.

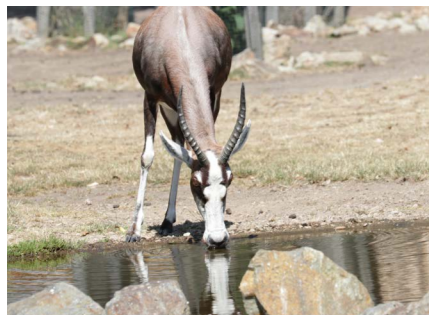
Mají stádový pud, když se splaší jedna, splaší se celé stádo. Žijí v menších skupinách s jedním hlavním vůdcem, zpravidla samcem (nebo dominantní samicí, pokud není samec). Jejich kopnutí je nebezpečné, stejně jako jejich hlava, kterou jsou schopné použít jako „beranidlo“ při soubojích. Především pak samci.

Zrak mají výborný, rozpoznají člověka i na vzdálenost 2 kilometrů.

Žirafa tvrdě spí během dne pouze cca 20 minut.

BUVOLEC BĚLOČELÝ

Velikost: 140 - 160 cm
Výška v kohoutku: 85 - 100 cm
Váha: 50 - 80 kg
Výskyt: jižní Afrika
Prostředí: otevřená savana s křovinami
Potrava: různé druhy travin
Věk: 15 let
Ohrožení: méně dotčený druh

Povaha:

Žijí ve volných skupinách, stáda mají kolem 25 kusů, ale v období sucha v přirozeném prostředí se shlukují i do stád větších. Na rozdíl od jiných antilop spásají i suché traviny. Preferují otevřené území a řídké porosty. Pasou se ráno a později odpoledne, přes den poměrně často chodí pít. Samci jsou teritoriální, území si značí, ale příliš mezi sebou nebojují.

Charakteristika:

Obě pohlaví mají rohy dlouhé 30 - 50 cm a charakteristickou bílou skvrnu přes celé čelo. Jejich srst je červenohnědá, na nohách mají bílé punčochy. Jedná se o velké antilopy. Mají schopnost vyvinout až rychlost 80 km/h.

KUDU VELKÝ

Velikost: délka těla 200 - 230 cm
Výška v kohoutku: 120 - 150 cm
Váha: 150 - 300 kg (dle pohlaví)
Výskyt: jižní a východní Afrika
Prostředí: otevřená savana s křovinami
Potrava: různé druhy travin, listí keřů a stromů
Věk: 8 let (v zajetí i přes 15 let)
Ohrožení: méně dotčený druh

Povaha:

Pohybují se v malých skupinách samic s mláďaty (1-3 kusy), samci se připojují pouze v době páření. Nejsou závislé na přímém zdroji vody, pokud mají stravu s jejím dostatečným obsahem. Samci mezi sebou spíše poměřují rohy, než aby se pouštěli do soubojů. Také často vrčí a funí. Antilopy spoléhají na maskování v podobě pruhů a schopnost vyskočit 2,5 metru vysoko.

Charakteristika:

Jedná se o třetí největší antilopu. Mají charakteristické bílé pruhy na bocích, zbarvení srsti je světle hnědé až krémové. Samci mají rohy, samice nikoliv. Rohy jsou spirálovité a mohou měřit až 100 cm. Samci jsou také výrazně větší než samice.

NYALA NÍŽINNÁ

Velikost: délka těla 140 - 190 cm
Výška v kohoutku: 80 - 120 cm
Váha: 80 - 140 kg (dle pohlaví)
Výskyt: jihovýchodní Afrika
Prostředí: otevřená savana s křovinami, les a prales
Potrava: listí keřů a stromů, občas traviny, byliny či kořínky
Věk: přes 15 let
Ohrožení: méně dotčený druh

Povaha:

Nyaly jsou plaché, ale společenské. Žijí ve stádech do 30 kusů, obvykle samice s mláďaty. Samci nejsou příliš teritoriální, jejich území se mohou překrývat. Jsou aktivní přes den, v horkých dnech se skrývají a jsou aktivní až navečer. Při vyděšení vydávají poplašný zvuk, který varuje i ostatní. Ve volné přírodě často následují paviány a jedí ovoce, které shodí ze stromů. Dokáží vydržet bez vody delší dobu, pokud není k dispozici.

Charakteristika:

Samci jsou větší než samice, zbarvení uhlově černošedě s nohama v oranžové barvě. Pruhy na jejich bocích jsou nevýrazné. Na krku a břicho má delší srst. Na hlavě mají výrazné rohy až 80 cm dlouhé. Samice jsou menší, červenohnědé barvy s bílými pruhy na bocích. Nemají žádné rohy a působí drobným dojmem.

VODUŠKA ČERVENÁ

Velikost: délka těla 130 - 180 cm
Výška v kohoutku: 80 - 110 cm
Váha: 70 - 150 kg
Výskyt: jižní Afrika, okolí řek Okavango a Kafue
Prostředí: křovinaté savany v blízkosti vodních toků
Potrava: tráva, bažinné a vodní rostliny
Věk: až 25 let
Ohrožení: zranitelný druh

Povaha:

Pohybují se v blízkosti vodních toků na savanách a v lesích. Požirá rostliny v blízkém okolí, ale i pod vodou. Před predátorem utíká do vody, umí dobře plavat. Po souši běží nemožně s hlavou zakloněnou dozadu. Žije ve velkých stádech i o stovkách kusů. Stáda bývají jednoho pohlaví, promíchávají se jen v období páření. Samci spolu tou dobou agresivně zápasí.

Charakteristika:

Voduška je zbarvená do zrzava, má bílé břicho, tlamu a okolí očí. Rohy má jen samec, dosahují délky 40 - 90 cm. Zadní nohy má delší než přední a kopyto se při došlapu roztáhne, což je výhodné pro brodění v bažinaté půdě.

ZEBRA BEZHŘÍVÁ

Velikost: délka těla 200 - 245 cm,
Výška v kohoutku: 120 - 140 cm
Váha: 250 - 300 kg
Výskyt: východní Afrika
Prostředí: otevřená savana
Potrava: tráva, okusuje také keře
Věk: až 25 let
Ohrožení: téměř ohrožený druh

Povaha:

Vytváří menší harémy (6-20 kusů) vedené dospělým hřebcem. Denní fungování stáda ale obstarává vůdčí klisna. Tato rodinná stáda vydrží většinou po celý život. Ostatní samci se sdružují do samčích skupin. Jsou to spásací, spasou i to, čím obvykle ostatní kopytníci pohrdnou. Zebry o sebe pečují, vzájemně na sebe při pasení volají a kontrolují se. Často se pasou spolu s pakoni.

Charakteristika:

Zebra bezhřívou od ostatních druhů zeber poznáme především tak, že od 2 až 3 let věku ztrácí svou hřívou. Samice mohou krátkou hřívou mít, ale samci ji nemají nikdy. Dále jsou pruhované až ke kopytům. Nemají pruhování na uších.

DIKDIK KIRKŮV

Velikost: délka těla 50 - 60 cm
Výška v kohoutku: 30 - 40 cm
Váha: 3 - 7 kg
Výskyt: jihozápadní a východní Afrika
Prostředí: suché oblasti, kamenité svahy, písčiny s vegetací
Potrava: listy, plody a květy keřů a stromů
Věk: 4 roky (v zajetí až 10 let)
Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Jsou velmi plaší, vyhledávají krytá stanoviště, často v hustém porostu keřů či lesa. I v zoologické zahradě je proto náročné je ve volných výbězích spatřit. Při úprku před predátorem vydávají charakteristický zvuk, podle kterého získali své jméno.

Charakteristika:

Je to jedna z nejmenších antilop. Čenich má prodloužený do podoby jakéhosi chobotu, což mu pomáhá se v létě nepřehřát. Žijí ve stálých párech i s odrostlým mláďetem.

PRASE SAVANOVÉ

Velikost: délka těla 100 - 150 cm
Výška v kohoutku: 30 - 50 cm
Váha: 60 - 150 kg (samci),
50 - 80 kg (samice)
Výskyt: subsaharská Afrika
Prostředí: savana až do velkých nadmořských výšek
Potrava: traviny, ovoce, kořeny, mršiny a hmyz
Věk: 18 let
Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Samice se většinou pohybuje s mládětem, samec je samotář. Při pasení si klekají na přední nohy. Před nebezpečím nebo na noc se schovávají do podzemních nor, které si umí vyhrabat, nebo využívají ty po hrabáčích.

Charakteristika:

Tělo mají téměř bez chlupů, ale mají dlouhou hřívu. Samci mají kly.

PŠTROS DVOUPRSTÝ

Velikost: výška 1,7 - 2,7 metru, rozpětí křídel až 2 metry
Váha: 100 - 150 kg
Výskyt: Afrika na jih od Sahary
Prostředí: savany, polopouště až pouště
Potrava: listy, byliny, plody, hadi, hlodavci
Věk: 40 - 50 let
Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Samci mívají většinou 2 - 3 samice, někdy tvoří pouze páry. Na vejcích se střídají, přes den na nich sedí samice a v noci samec. V době páření vydává samec zvuky podobné lvímu řevu. Pštros je velmi nebezpečný, kopnutím umí způsobit až smrtelné zranění.

Charakteristika:

Je to největší a nejmohutnější žijící pták. Má dlouhý krk, malou hlavu a černobílé zbarvení peří (samice hnědošedé). Jejich nohy jsou velmi silné a dlouhé. Dokáží běžet až 50 km/h a jejich skoky mají až 4 metry. Křídla používá jako kormidla při běhu. Jejich vejce jsou největšími vejci na světě při váze kolem 1,5 kg.

DAMAN KAPSKÝ

Velikost: délka těla 50 cm
Výška v kohoutku: 20 - 30 cm
Váha: 2 - 5 kg
Výskyt: subsaharská Afrika, horské masivy
Prostředí: skalnaté suché převisy, nory surikat a hrabáčů
Potrava: listy, výhonky, větvičky
Věk: 14 let
Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Jsou aktivní ve dne, vyhřívají se na slunci a hledají potravu. Žijí ve velkých skupinách tvořených několika rodinami.

Charakteristika:

Připomíná hlodavce, ale je příbuzný slonům. Na nohou má kopýtka, samci mají drobné kly.

DIKOBRAZ SRSTNATONOSÝ

Velikost: délka těla 70 - 90 cm
Váha: 10 - 30 kg
Výskyt: jihozápadní Asie
Prostředí: především kamenité stráně, ale i travnaté biotopy
Potrava: hlízy a kůry stromů, výhonky, ovoce, semena
Věk: 10 let
Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Jedná se o hlodavce s noční aktivitou. Přes den spí v norách. Na stanoviště je nenáročný. Žije v párech.

Charakteristika:

V případě ohrožení se naježí a chrastí okny, pokud to nezabere, snaží se predátora nabodnout, což může způsobit vážná zranění. Nejdelší ostny rostou na krku.

HRABÁČ KAPSKÝ

Velikost: délka těla 100 - 150 cm, výška 60 cm
Váha: 40 - 60 kg
Výskyt: subsaharská Afrika
Prostředí: savany, buše, polopouště, hory
Potrava: mravenci, všekazi, podzemní okurka
Věk: až 20 let
Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Je to noční živočich. Den prospívá v temné noře. Pobíhá po krajině v noci a hledá si potravu. Den prospívá v podzemí noře.

Charakteristika:

Má silné drápy, kterými spolu s čenichem ryje v zemi. Dlouhým jazykem pak vytáhá hmyz. Tělo je zavalité, čumák protáhlý do prasečího rypáku. Je schopný se svými drápy prohrabat úplně kamkoliv (výběh se mu musí vybetonovat).

NOHÁČ VÝCHODOAFRICKÝ

Velikost: délka těla 35 - 40 cm, ocas 40 - 50 cm
Váha: 3 - 4 kg
Výskyt: Afrika jižně od rovníku
Prostředí: vyprahlé písčité oblasti
Potrava: rostliny a hmyz
Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Žije ve skupinách 5 - 10 jedinců, přes den je ukrytý v norách, aktivní je hlavně v noci. Když složí hlavu mezi nohy a ocas ovine kolem těla, tak odpočívá.

Charakteristika:

Silné zadní nohy mu umožňují rychle běžet a dobře skákat, klidně 2 - 3 metry jedním skokem. Připomíná trochu králíka, krmí se na všech čtyřech. Ocas má černou špičku.

SURIKATA

Velikost: délka těla 20 - 30 cm

Váha: až 1 kg

Výskyt: jižní Afrika

Prostředí: suchá savana, polopouště a pouště

Potrava: bezobratlí, drobní obratlovci, semena a cibulky rostlin

Ohrožení: málo dotčený druh

Povaha:

Žije v rodinných koloniích až o 30 členech. Rozmnožuje se většinou jen jeden pár. Mají přidělené role, střídají se na stráži, zatímco se ostatní krmí. Veškerou činnost doprovázejí jakýmsi žbrbláním.

Charakteristika:

Šelma s černými skvrnami kolem očí, pruhovaným hřbetem a drobnou tlamičkou. Umí se prohrabat skrze téměř vše. Ve výběhu často zničí kořeny rostlin a zahubí je.

PŘÁDELNÍK

Výskyt: východní Afrika - Keňa, Tanzanie

Velikost: podobný vrabci

Potrava: hmyz, semena

Ohrožení: málo dotčený druh

TOKO RUDOZOBÝ

Výskyt: východní a jižní Afrika, dutiny stromů

Velikost: 20 - 30 cm, zobák až 10 cm (červený)

Potrava: hmyz velký, semena, obratlovci

Ohrožení: málo dotčený druh

ŽELVA SKALNÍ

Velikost: délka krunýře až 15 cm

Váha: až 0,5 kg

Výskyt: východní Afrika - Keňa, Tanzanie

Prostředí: skalnatá a velmi suchá místa

Potrava: traviny a sukulenty

Věk: 50 let

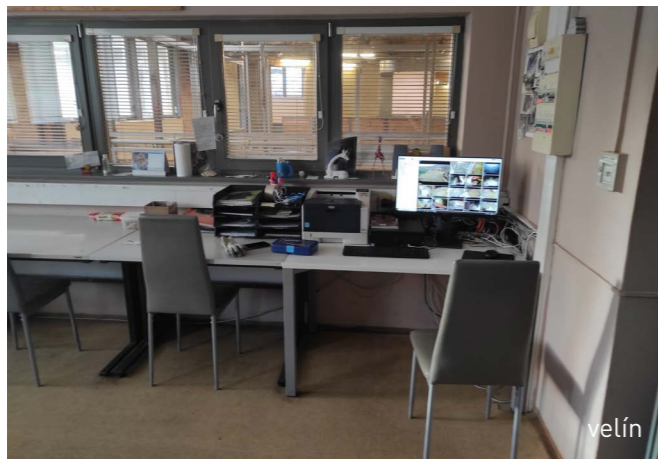
Ohrožení: kriticky ohrožený druh

Povaha:

V nejteplejších měsících upadá do letního spánku. Často žijí ve větších skupinách.

Charakteristika:

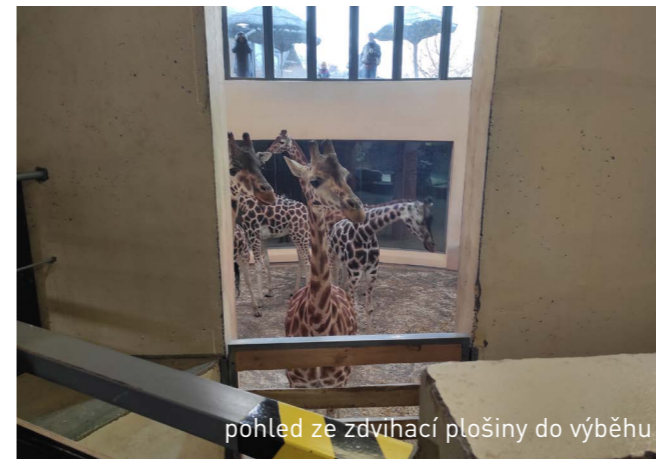
Krunýř má v dospělosti plochý a relativně měkký. Proto může prolézat do skalních štěrbin, umí se tam doslova zaklínit. Umí šplhat po skalách a poměrně rychle běhat.

velín

velín - pohled na boxy

pohled ze zdvihací plošiny do výběhu

pohled z ochozu do výběhu

přípravna krmiva - kuchyně

přípravna krmiva - vchod

vytápění v zázemí

sklad nářadí v seníku

boxy

boxy

spodní přístup k boxům

skladovací prostory

sklad zeleniny

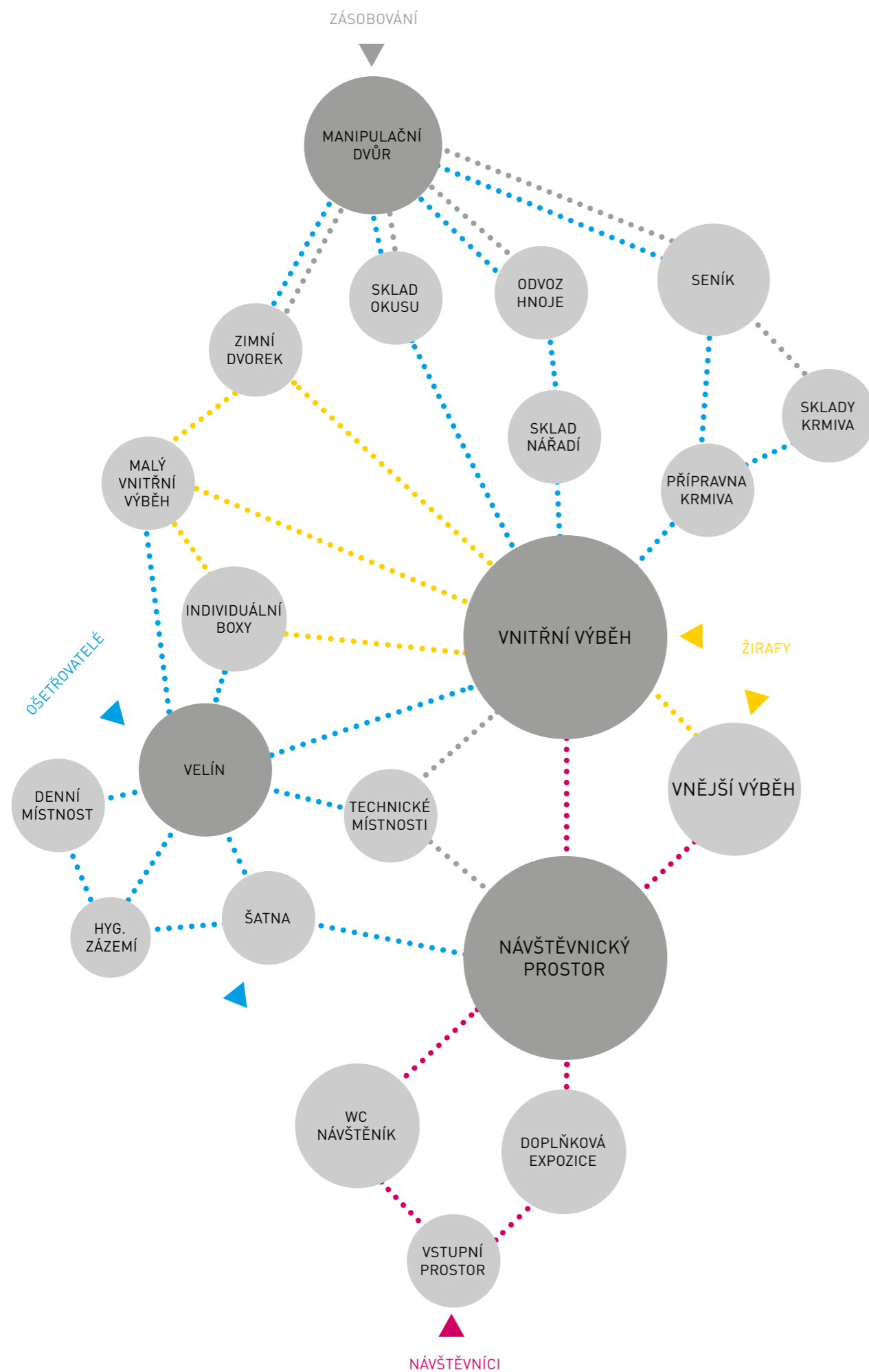
zdvihací plošina a metr na žirafy

přístup ke kontejneru s hnojem

kontejnery v nákladním výtahu

STAVEBNÍ PROGRAM – PAVILON ŽIRAF

Uvedené prvky a rozměry stavebního programu jsou doporučené pro chovné stádo 10 žiraf – 9 samic a 1 samce. Minimální výška prostor pro žirafy činí 7 m.

INTERIÉR

Vnitřní výběh společný	250 m ²
Vnitřní výběh malý	100 m ²
Individuální box (4x)	15 m ²
Chodby pro žirafy	
Seník	50 m ²
Příprava krmiva	25 m ²
Sklad zeleniny	5 m ²
Místnost ošetřovatelů, velín	25 m ²
Šatna, WC pro ošetřovatele	
Strojovna VZT	30 m ²
Rozvodna elektro	5 m ²
Kotelna	20 m ²
Prostory pro návštěvníky	
Doplňková expozice	

EXTERIÉR

Výběh	10000 m ²
Dvorek pro žirafy	250 m ²
Zásobovací dvůr (manipulace)	
Sklad větví – venkovní plocha	150 m ²
Kontejner na hnůj (odvoz)	
Strojovna úpravy vody (v případě vodní plochy)	

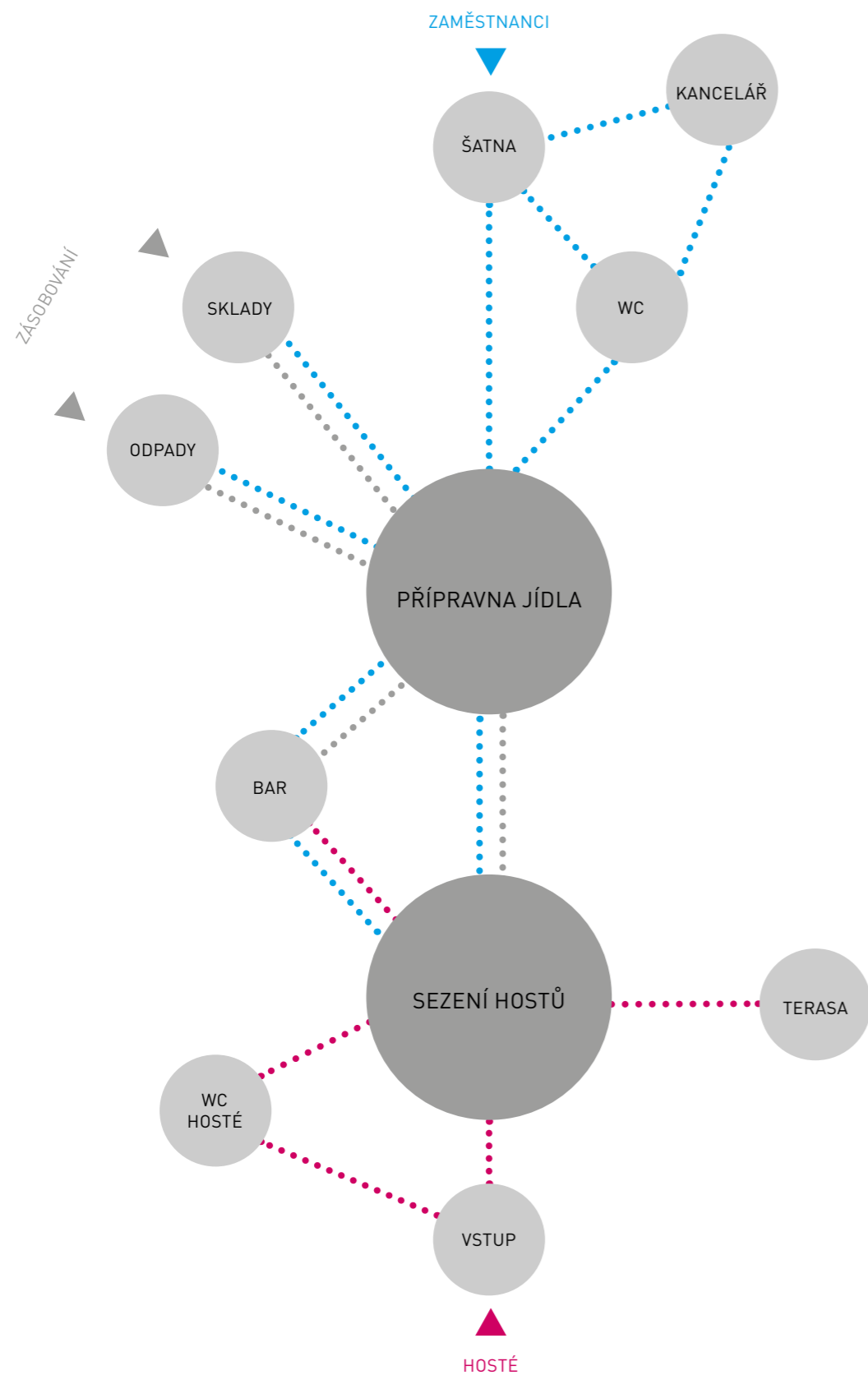
DALŠÍ ZVÍŘATA

INTERIÉR

Společná stáje dílčích druhů - v nich boxy	
Seník	50 m ²
Příprava krmiva	25 m ²
Sklad zeleniny	5 m ²
Místnost ošetřovatelů	25 m ²
Šatna, WC pro ošetřovatele	
Strojovna VZT	30 m ²
Rozvodna elektro	
Kotelna	

EXTERIÉR

Výběh (společný se žirafami)	
Venkovní expozice drobných savců	
Zásobovací dvůr (společný)	
Sklad větví – venkovní plocha (společný)	
Kontejner na hnůj (společný)	

STAVEBNÍ PROGRAM – BISTRO

Provoz restaurace a její uspořádání vychází přímo z technologického procesu přípravy pokrmů:

příjem surovin – skladování – příprava surovin – tepelná úprava – výdej pokrmu – mytí nádobí – odvoz odpadu

Do tohoto systému je nutné zakomponovat prostory pro zaměstnance, jejich zázemí a odpovídající pracovní podmínky a prostory pro samotné hosty – návštěvníky ZOO, kteří se sem přicházejí občerstvit. Restaurace tedy musí zahrnovat:

PROSTORY PRO HOSTY

vstupní prostory
vstup z venkovního prostoru přes zádveří
WC pro hosty
úklidová komora

PROVOZNÍ PROSTORY

příjem – zásobování surovinami, odvoz odpadů a obalů
sklady – potravinové, nepotravinové, vybavení, odpady
příprava – hrubá (maso, zelenina), čistá varna (teplá kuchyně)
mytí nádobí (varné, stolní i přepravní)

ZÁZEMÍ ZAMĚSTNANCŮ

šatna
WC, sprcha
dení místnost
kancelář

DALŠÍ PROSTORY

úklidová místnost
technické místnosti

POMĚR PLOCHY

prostory pro hosty	35 – 40% plochy
provozní prostory	35 – 40% plochy
další prostory	5 – 20% plochy

KAPACITA :

malá restaurace	do 60 hostů
bistra, snackbary, střední restaurace	60 – 100 hostů
plně vybavený provoz, velká restaurace	100+ hostů

POTŘEBA PLOCHY

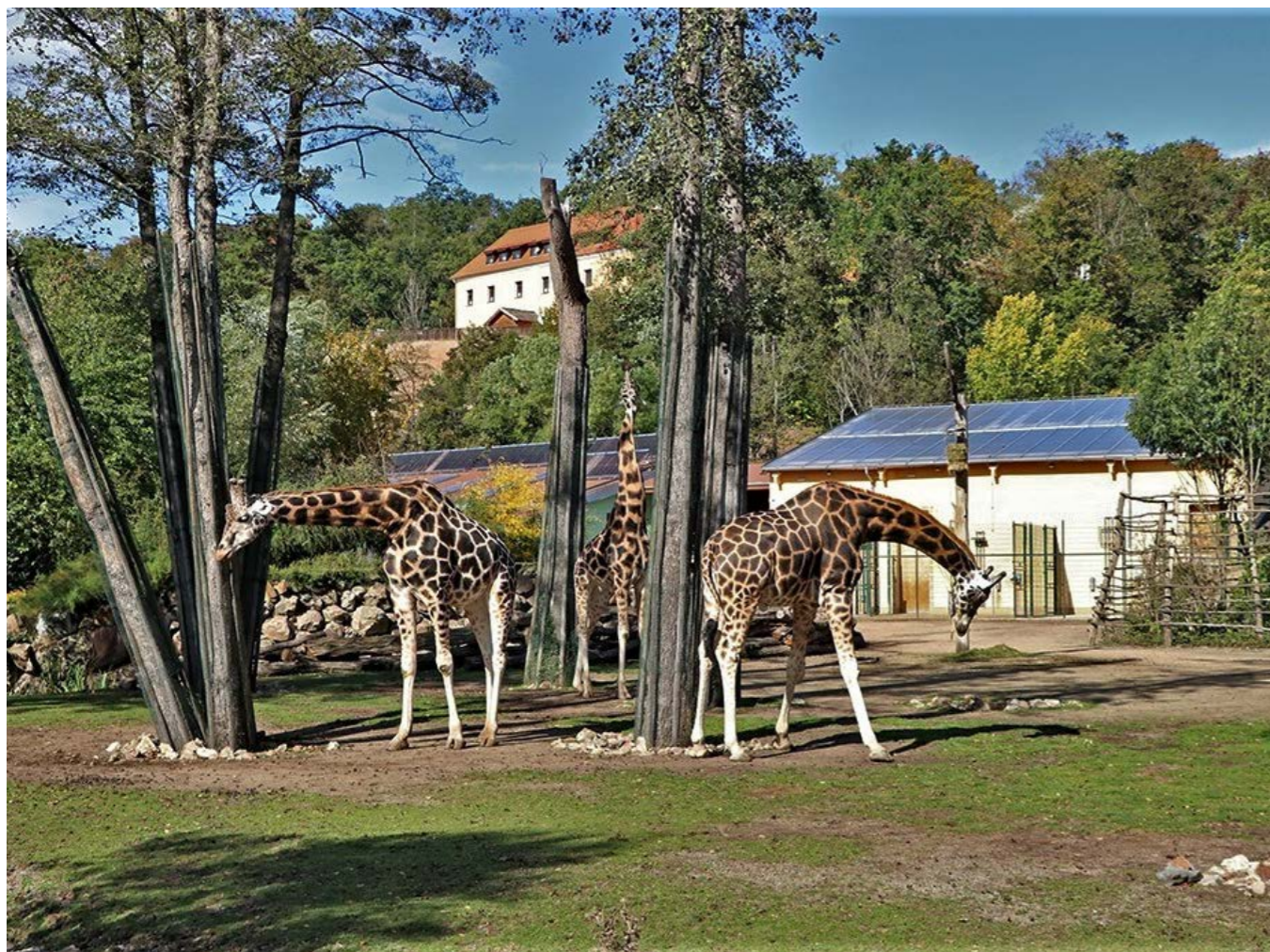
restaurační místnost	
běžná restaurace	1,6 – 1,8 m ² / místo
bufet, fast food	1,3 – 1,6 m ² / místo

provozní část

do 100 míst	1,6 – 2,1 m ² / místo
-------------	----------------------------------

hlavní (vedlejší) průchod mezi stoly

standardní restaurace	1000 (600) mm
samoobslužná restaurace	1400 (900) mm

Pavilon pro žirafy v Plzni byl jedním ze zásadních mezníků pro tuto ZOO, jelikož znamenal příchod velkých afrických savců. Pro návštěvníky je přístupná část přízemní i dřevěný ochoz v patře. Mezi návštěvníky a žirafami se nenachází sklo, pouze kůly s lany a cca 2 metry široká obslužná chodba pro ošetřovatele. Ve vnitřním prostoru pavilonu je místo pro volný pohyb žiraf i boxy. Uvnitř pavilonu jsou použity posuvné napaječky a žlaby pro lepší manipulaci, sítě s okusem lze zavěsit ze stropní konstrukce. Celá střecha je prosklená. V pavilonu se nachází i doplňkové expozice drobných

hlodavců a ptactva. Přístup do výběhu je řešen pouze vraty, není zde dlouhý koridor. Mezi pavilonem a volným výběhem se nachází mezidvorek, například pro zimní vypouštění žiraf. Výběh pro žirafy je poměrně malý, oddělený od ostatních kopytníků. Mezi návštěvníky a žirafami je vodní příkop a nízký dřevěný plůtek. Ve výběhu se nachází umělé stromy se senem. Živé stromy jsou chráněny pletivem před okousáním od žiraf. Výběh je bez přístřešku. Nachází se u něj dvě vyhlídky, jedna „z patra“, druhá z běžného lidského pohledu.

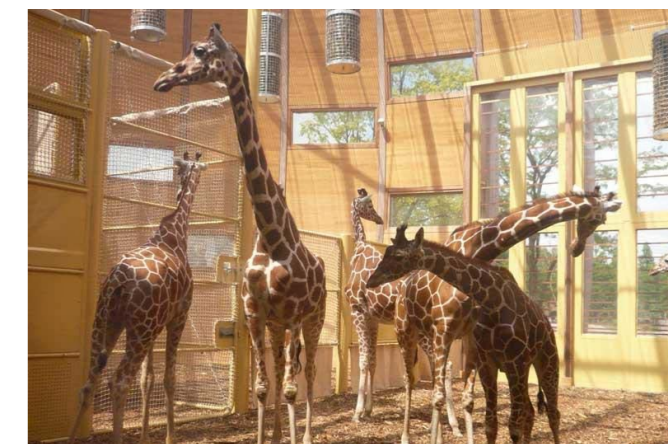
Pavilon Afrického domu se nachází v pražské zoologické zahradě a byl postaven v roce 2001. Louka ve svahu, kde se pavilon žiraf nachází, je součástí zachovalé pražské barokní krajiny. Elipsy z půdorysu břevnovské baziliky sv. Markéty, již navrhl Kryštof Dienzehofer, se prokreslují do půdorysu Afrického domu, kde hlavní tvar domu vyšlapaly samotné žirafy, které ve výbězích chodí dokola.

Princip konceptu propojených elips je i dnes v trojském údolí vidět z leteckého pohledu. Pavilon doplňuje velký travnatý venkovní výběh, který žirafy využívají společně s několika druhy antilop, zeber a pštrosů. Pavilon obývají především žirafy núbijské, ale zároveň se v Africkém domě nacházejí i expozice dalších zvířat z africké savany, jako jsou hrabáči, dikdikové, snovači a sarančata.

Kromě zaběhnutého Safari parku ve Dvoře Králové nově otevřeli i pavilon žiraf. Ten je vzdušný a prosvětlený. Návštěvník se může na žirafy podívat ze dvou podlaží bez skla či mříží. Využity jsou zde přírodní materiály a zemité barvy. Obložení stěn je dřevěné, stěny jsou tímto obložení zvlněné. Vnitřní expozice je prosvětlena mnoha střešními i běžnými okny. Do výběhu se vstupuje přes zázemí a velká vrata. V zázemí jsou pravděpodobně

i boxy pro žirafy. Kapacita je 7 žiraf síťovaných. Kromě pavilonu v ZOO funguje také Safari park s volným výběhem žiraf. Běžný výběh a Safari park jsou rozdělené. V Safari parku se na žirafy podíváte jenom z auta či safari busu, zato ovšem v jejich víceméně přirozeném prostředí. Výběh pro žirafy je obehnaný lávkou pro návštěvníky, aby měli kontakt z očí do očí. Výběh je podlouhlý, tudíž umožňuje žirafám pohyb.

Jedná se o nejvíce udržitelný pavilon pro zvířata v Nizozemí. Využívá principy přirozeného ohřívání slunečním teplem a energií. Pavilon je celý otevřený a bylo by nevhodné ho celý vyhřívat. Jsou zde proto vyhřívány stěny, které v chladných dnech nabízí žirafám ideální podmínky pro zahřátí. Vytápění těchto stěn je navíc zajišťováno odštěpkou dřeva místo fosilních paliv. Celý objekt je navržen bez rohů, což přináší příjemnou atmosféru pro žirafy. Je navržen jako úkryt, žirafy mohou jít kdykoliv ven a zase se kdykoliv vrátit. Na podestýlku

podlahy je použitý měkký dřevitý materiál. Prosklený strop i některé stěny umožňují dostatečný vstup slunce do pavilonu. Okolo pavilonu vede vyhlídka, která v jednom místě umožňuje návštěvníkům nahlédnout do „úkrytu“ žiraf, jinak je také umožňuje pozorovat ve výběhu. V pavilonu jsou použity posuvné boxy pro možnost výcviku či ošetření či izolace zvířat. Dále závěsné houpačky sítě na seno. Výběh je v jednom místě lemován vodní plochou, která slouží jako přirozené napajedlo.

GIRAFFE HOUSE

AUCKLAND, NOVÝ ZÉLAND
GLAMUZINA PATERSON ARCHITECTS (2013)

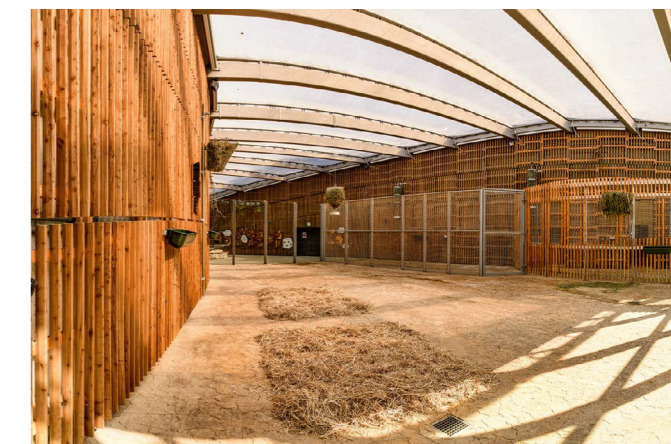
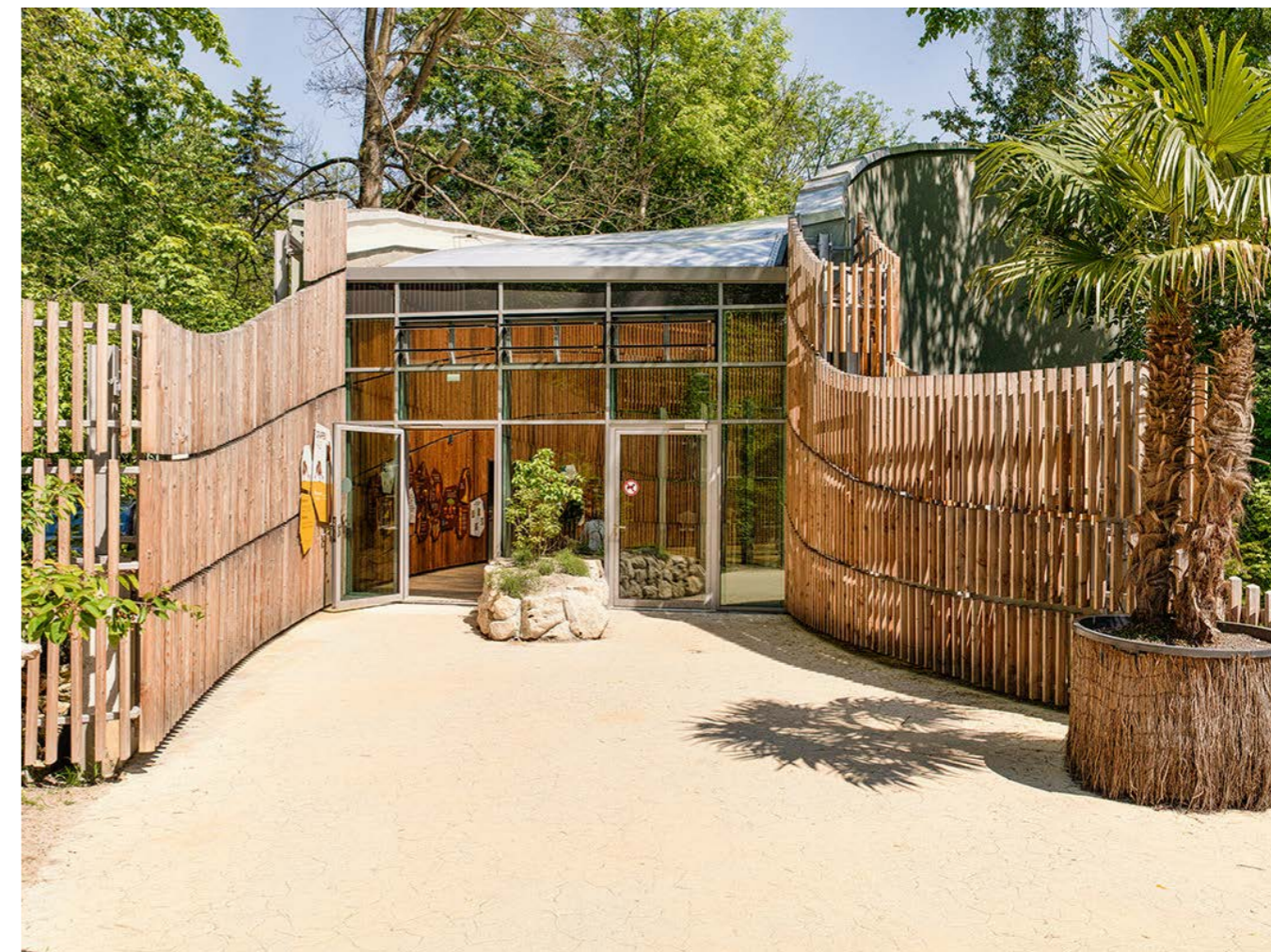

Kvůli rostoucímu počtu žiraf potřebovala ZOO v Aucklandu nové prostory pro chov žiraf. Vzhledem k omezenému rozpočtu byla navržena decentní dřevěná stavba se dvěma stájemi a prostorem pro chovatele. Celková hmota je hravě rozbita protínajícími se tvary střech, které artikulují spojení mezi dvěma stájemi. Od podlahy ke stropu se střecha zvedá ze 3–10 metrů, přičemž lidé vstupují do prostoru chovatele v jejím

nejnižším bodě. Dalším cílem byla i flexibilita, například použití 6m vrat s integrovanými dveřmi pro lidi, nebo pohyblivé stěny umožňující proměnu prostoru. Čtyři posuvná vnější vrata se otevírají do různých dvorů, které lze nakonfigurovat tak, aby umožňovaly oddělené oblasti pro pohyb žiraf. Chovatelé a veterináři používají mezipatro k pozorování a interakci s žirafami. Je zde také umožněn vstup malým skupinám návštěvníků.

GIRAFFENSAVANNE

MNICHOV, NĚMECKO
FOSTER&PARTNERS (2018)

Nový pavilon žiraf v Mníchově má lichoběžníkový tvar. Návštěvníci i žirafy se nachází v jednom prostoru. Žirafí ubikaci a návštěvníky odděluje prosklená stěna, která umožňuje maximální vizuální kontakt. Návštěvníci mohou sledovat jejich denní režim i krmení.

Venkovní výběh je koncipován jako zelená džungle, kde se architekti snažili, aby byl návštěvník částečně schován mezi stromy a měl možnost sledovat žirafy i z jiné perspektivy, z vyhlídek, kde se dá posedět.

ZOOLOGICAL PARK

PAŘÍŽ, FRANCIE
BERNARD TSCHUMI URBANISTS ARCHITECTS (2014)

Jedna z nejstarších bezklecových zoologických zahrad na světě je již od svého otevření v roce 1934 dlouho průkopníkem ochrany zvířat a moderního přístupu k zoologickým zahradám. Díky rekonstrukci si zahrada zachovala svou identitu a zároveň vytvořila nový způsob prezentace zvířat a vzdělávání o nich. Tým architektů ve svém návrhu použil různé taktiky – ponoření, rámování pohledů, průhledy, maskování, překvapení. Současně se snažil o poskytnutí pohodlí pro zvířata ve svých biotopech a vytvoření silného smyslového a emocionálního zážitku návštěvníků. Prostředí pro jednotlivá zvířata napodobují

základní rysy a reliéf originálních míst, jsou tedy velmi rozmanitá, návštěvníci jsou ale vedeni prostorem „mezi tím“, do prostředí zvířat nevstupují, ani do něj nejsou pocitově ponořeni. Pro architekty byly na prvním místě specifické požadavky každého zvířete, místo dekorací využívali přirozené mimikry přírody. Prioritou není vytvářet architekturu v tradičním slova smyslu pro zoologickou zahradu, ale místo toho vytvořit specifické atmosféry tak, aby se budovy skryly, doplnily nebo spojily s přírodním prostředím.

ELEPHANT HOUSE

ZÜRICH, NĚMECKO
MARKUS SCHIETSCH ARCHITEKTEN (2008)

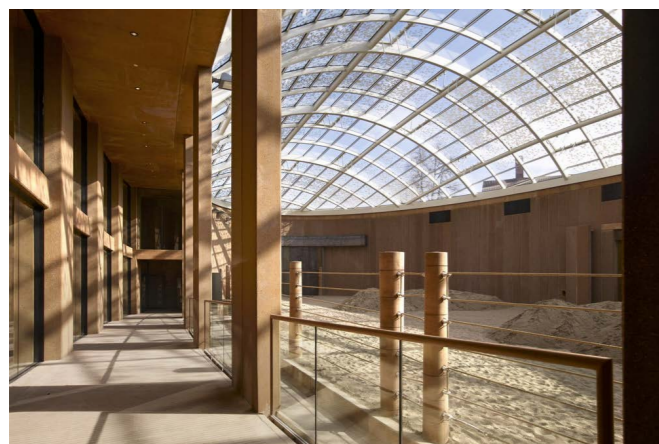

Nový pavilon v ZOO Zürich je navržen tak, aby sloužil jako ideální úkryt pro slony, díky světelným podmínkám, teplotě a vlhkosti. Charakteristickým prvkem pavilonu je jeho střecha, kterou tvoří tenká dřevěná skořepina s průsvitnými částmi. Střecha vytváří organický dojem lesa a pohledu do korun stromů. Sluneční světlo pronikající skrz konstrukci vytváří neustále se měnící světelnou atmosféru. Fasádu tvoří struktura ze svislých lamel sahajících od země až k okraji střechy. Konstrukci střechy tvoří prefabrikované třívrstvé panely, ohýbané

na místě do požadovaného tvaru kupole a smontovány dohromady. Následně z ní bylo vyříznuto 271 otvorů, vyplněné panely s ETFE folií, která nepropouští ultrafialové záření. Konstruktivní jedinečnost stavby spočívá především v tom, jak je její průměr 80 metrů překlenut bez jakékoli pomocné podpory. Výsledkem je stavba mimořádné velikosti: plocha 6800 metrů čtverečních a výška 15 metrů, ale s tloušťkou sotva 90 centimetrů.

ELEPHANT HOUSE

KODAŇ, DÁNSKO
FOSTER&PARTNERS (2018)

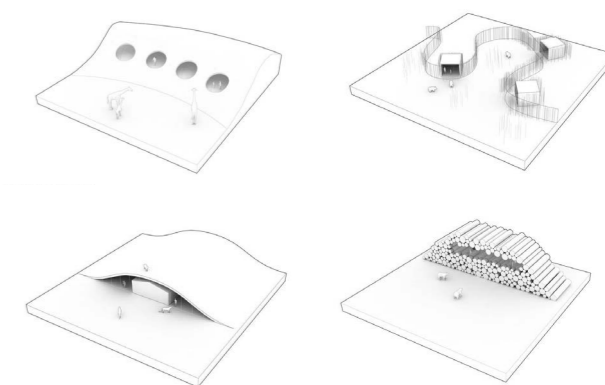

Hlavním východiskem pro návrh nového sloního domu bylo poskytnout živočichům zdravé prostředí a také snadno přístupné prostory pro návštěvníky. Vzhledem k tendenci samců ve volné přírodě odcházet od stáda byly navrženy dva samostatné kryté výběhy, které jsou vykopány do svažitého pozemku. Tím je budova nenápadná v krajině a zároveň má lepší tepelný výkon. Prostory pokryté prosklenými kupolemi si zachovávají silné vizuální propojení s oblohou a měnícími se světelnými podmínkami během dne. Ze vstupního foyer jsou návštěvníci vedeni po rampách dolů do vzdělávacího

prostoru s výhledy na vnitřní výběhy podél cesty. Na konci této trasy jsou terasy s výhledem na venkovní výběh. Bariéry mezi zvířaty a návštěvníky jsou nenápadné, takže návštěvník narazí na slony jako na „překvapení“ v krajině parku. Hlavní vnitřní výběh umožňuje až šesti samicím se slůňaty spát společně, jako ve volné přírodě. Podlahy jsou vyhřívané, aby zůstaly v suchu, a tím udržely zdravé nohy zvířat. Další aspekty návrhu vyplynuly z výzkumu přirozeného prostředí slonů. Výběhy tvoří část vyschlého řečiště, jaké se často nachází na okrajích deštných pralesů.

ZOOTOPIA

GIVSKUD, DÁNSKO
BIG (NEREALIZOVÁNO)

Zatím nerealizovaný návrh dánských architektů BIG (Bjarke Ingels Group) zoologické zahrady v Givskudu v Dánsku. Jedná se o projekt, který se snaží vytvořit co nejlepší a nejsvobodnější možné prostředí pro život zvířat a jejich vztah s návštěvníky. Jedná se o další z příkladů bezklecového konceptu zoologické zahrady. Projekt se snaží integrovat a skrýt budovy v krajině. Po vstupu do ZOO mohou návštěvníci buď vstoupit na velké centrální náměstí, nebo vylézt na vyvýšený ohoz stavby, odkud mají výhled na celý park i do krajiny. Z centrální budovy s hlavním nádvořím mají návštěvníci přístup do různých

částí zoo. 4 km dlouhá turistická stezka propojuje různé oblasti, představující kontinenty Afriky, Ameriky a Asie. Budova je spirálovitě zakřivená pro vytvoření přirozeného vstupu a díky jejímu prohnutí je vytvořen veřejný předprostor. Hlavní nádvoří je zpevněné - je pokryté kamennou dlažbou, ve zbytku parku je minimum zpevněných ploch, na hlavních turistických trasách. Hlavní budova je z prostředí parku téměř neviditelná díky terénním úpravám a vzrostlé zeleni.

RESTAURACE GULAB

ZOO PRAHA, ČESKÁ REPUBLIKA
AND ARCHITEKTI (2013)

Restaurace Gulab v pražské ZOO leží nedaleko nově vybudovaného areálu pro slony a hrochy, před vstupem na lávku k Africkému domu – pavilonu žiraf. Jejím postavením vzniklo nové lokální centrum severní části zoologické zahrady. Z venkovního posezení restaurace je dobrý výhled na výběhy se zvířaty, zároveň je i částečně kryté stromy. Celá budova je pokryta zelení, jediná

otevřená fasáda je ta vstupní, orientovaná do ZOO. Tato fasáda je celá prosklená a lze ji téměř celou odsunout a propojit tak interiér s exteriérem. Interiér restaurace má kapacitu 60 míst a je používán hlavně v zimních měsících. Zásobování probíhá zezadu, kde také jednoduchá fasáda navazuje na ostatní objekty, jež tvoří hranici areálu ZOO.

RESTAURACE GASTON

ZOO PRAHA, ČESKÁ REPUBLIKA
GL-ARCHITEKTI (2018)

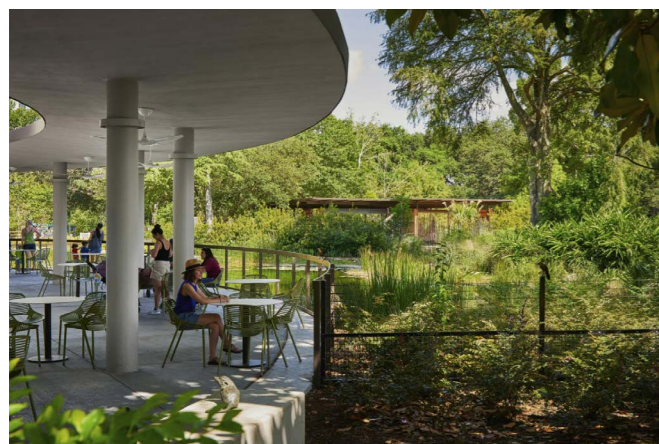

Cílem rekonstrukce a dostavby restaurace Gaston s přílehlou terasou bylo respektovat charakter prostředí ZOO v Praze, prostorově i materiálově na ni navazovat, ale zároveň se stát její významnou ikonou. Restaurace odpovídá novým kapacitním, provozním a technickým požadavkům. Dispozice je navržena pro možnost redukováného provozu v zimních měsících. V letních měsících jsou navrženy letní sezónní vstupy na venkovní terasu přes posuvné stěny. Základní dispozici restauračního provozu určují obdélníkové hmoty vymezené skleněnými a sendvičovými konstrukcemi s

dominantními kamennými pískovcovými zdmi. Přístup do objektu je řešen pomocí venkovních ramp přes terasu. Hlavní vstup i letní sezónní vstupy jsou umístěny ze severní strany budovy. Sezónní provoz restaurace je posílen cukrárnou a grilem s navrženým přístupem z venkovních teras ze severu a jihu. Vstupní pasáž uvnitř objektu rozděluje prostor pro návštěvníky na prodejnu suvenýrů a vlastní restauraci. Ze vstupní pasáže jsou přístupné toalety pro návštěvníky, technické zázemí a kancelář.

CYPRESS CIRCLE CAFÉ

ZOO HOUSTON, TEXAS
LAKE FLATO + STUDIO HANSON (2021)

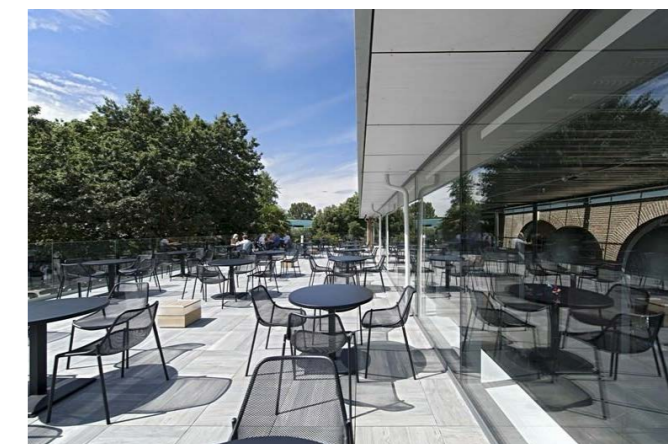

Rekonstrukce historické budovy kavárny Circle Cafe byla součástí první fáze 20letého plánu přestavby Houstonské zoologické zahrady. Projekt zahrnoval přeměnu stávajících rybníků na prosperující, biologicky rozmanité mokřady. Cílem proměny kavárny bylo

vytvořit z ní jedinečné místo pro setkávání návštěvníků a zároveň nabízet chutné a zdravé rodinné pokrmy. Kavárna má certifikaci Green Restaurant a zaměřuje se na poskytování udržitelných jídel z místních zdrojů.

TERRACE RESTAURANT

ZOO LONDÝN, VELKÁ BRITÁNIE
SHH (2013)

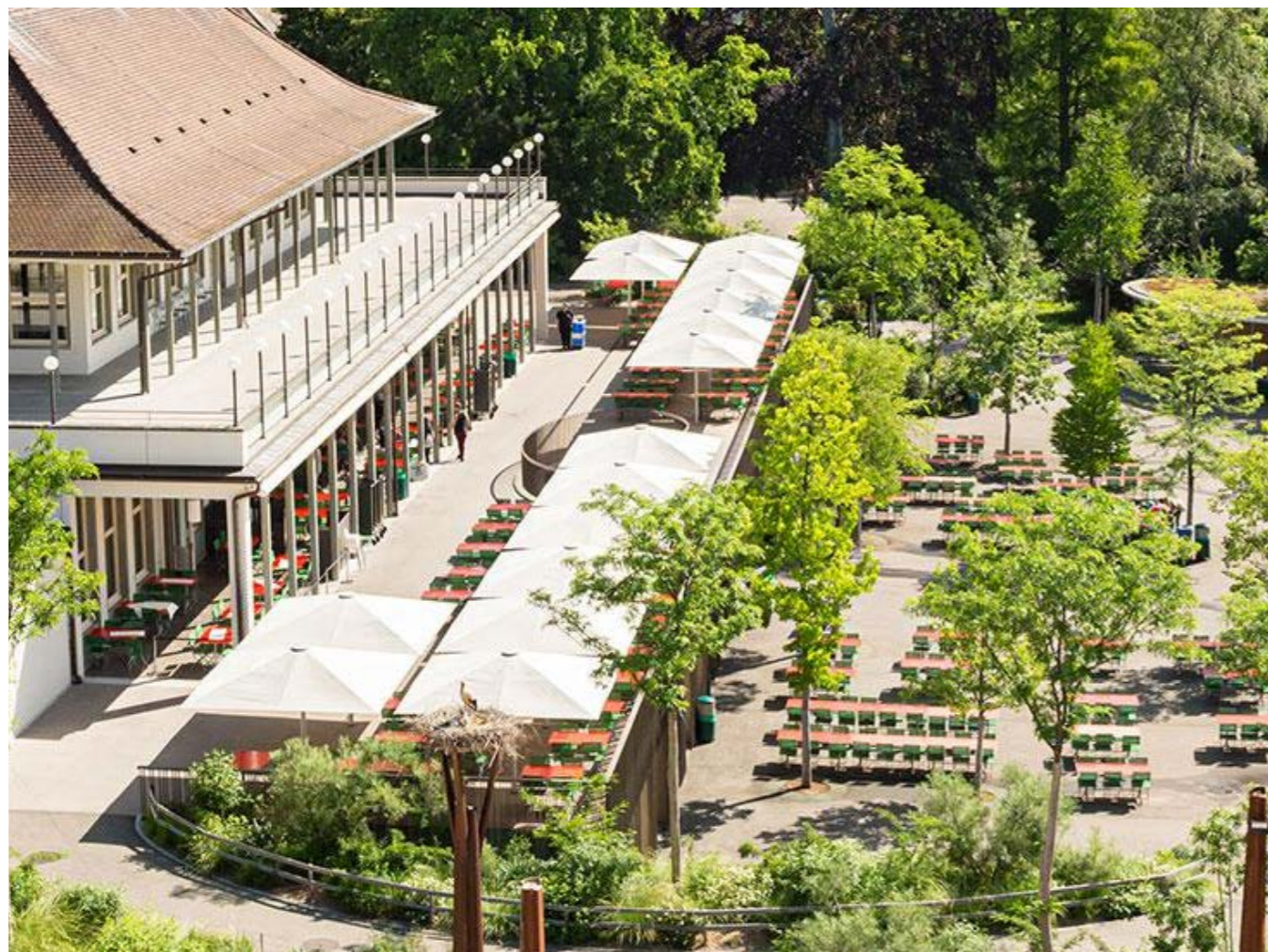

Architekti SHH navrhli rekonstrukci hlavní restaurace londýnské ZOO, aby vyhovovala rostoucím potřebám návštěvníků. Kapacita byla navýšena na trojnásobek, bylo vloženo mezipatro a terasy a půdorysně se plocha zvětšila o téměř 1000 m². Architekti začali demolicí přístaveb ze 60. let 20. století a vytvořili novou stupňovitou terasu v přední části budovy, rovněž navrhli malou přístavbu v zadní části budovy, aby vytvořili nové úložné prostory pro potraviny. Vrátili budově její původní strukturu a odhalili tři z pěti původních obloukových oken, která nyní

spojí novou přístavbu s původním prostorem přízemí jako dynamický spojovací prvek, viditelný z exteriéru budovy. Celkový dojem z nově zrekonstruované budovy je čistý, syrový a městský, ze skla, dřeva, cihel a ocelových sloupů, s nápadným žebrovým stropem v přístavbě s dvojitou výškou. Venkovní posezení a stoly jsou částečně kryté. Jižně orientované prosklení předstěny v plné výšce před přístavbou je proraženo šestery vysokými dveřmi. Uprostřed proskleného průčelí přístavby je umístěn oboustranný kiosek s barovým pultem.

BASEL ZOO RESTAURANT

BASILEJ, ŠVÝCARSKO
FLUBACHER-NYFELER + PARTNER ARCHITEKTEN AG (2015)

Původní budova restaurace, zařazená mezi památkově chráněné stavby města Basilej, byla postavena architektem Heinrichem Flügelem v roce 1935 a zahrnovala mimo samotný restaurační provoz i divadlo, kino, bowling a hudební salon. V roce 2011 byla vypsána architektonická soutěž na její rekonstrukci. Návrh měl odrážet moderní přístup k zoologickým zahradám a podpořit návštěvnost restaurace. Vítězný návrh respektuje a zachovává architektonický výraz historické budovy a její kvality. Stávající struktura

areálu přístupného návštěvníkům zůstává zachována, interiér však prošel drobnými úpravami. Velká boční panoramatická okna vytvářejí v samoobslužné restauraci otevřenější a odlehčenější atmosféru. Architekti se v návrhu snažili oddělit piknikovou zónu a terasu restaurace pomocí úprav parteru a přilehlého veřejného prostoru, výsadby stromů v pravidelném rastru, aby se zde hosté cítili příjemně. Rovněž byly podpořeny vizuální vazby na hřiště a až k výběhu pro zvířata.

BASEL ZOO RESTAURANT

BASILEJ, ŠVÝCARSKO
HARRY GUGGER STUDIO - SOUTĚŽNÍ NÁVRH (2011)

Jedním ze soutěžních návrhů na rekonstrukci restaurační budovy v basilejské ZOO je i návrh studia Harry Gugger. Jeho konceptem bylo vzít návštěvníky na dlouhou cestu za poznáním, vychází z konceptu poskytnutí přístřešku a zároveň „observatoře“. Přizemí

restaurace je otevřené a pokračuje na předsunuté dřevěné terase zasahující daleko do zahrady jako lehká stavba. Vegetace křovin volně probíhá pod ní a na místech vzrostlých stromů jsou otvory. Přístup na terasu je pomocí ramp.

RESTAURANT ANTWERP ZOO

ANTVERPY, BELGIE
STUDIO FARRIS ARCHITECTS (2017)

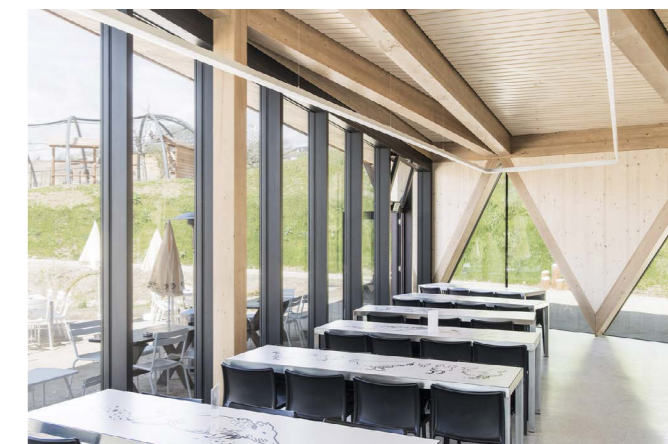

Studio Farris Architects navrhlo novou restauraci, voliery, úkryt pro opice a buvoly. Hlavním konceptem bylo poskytnout zážitek návštěvníkovi jeho umístěním doprostřed prostorového příběhu, který ho dovede z prostředí města do divočiny. Hlavní vchod je na straně historického centra města, na druhé straně ZOO sousedí s rezidenční čtvrtí. Návrh vymezuje východní hranici ZOO v návaznosti na její historickou obvodovou zeď. V uliční fasádě je systém otvorů, které chodcům odhalují některé vnitřní části restaurace i kuchyně. Na opačné straně se fasáda otevírá k hlavnímu shromažďovacímu prostoru,

chráněnému řadou čtvercových baldachýnů, které se navzájem překrývají. Přístřeší je podepřeno štíhlými sloupy z nerezové oceli, návštěvníci si zde mohou užívat nerušený výhled na výběh opic na jedné straně a na savanu s buvolu a ptáky na straně druhé. Celá stavba je postavena na mohutných sloupech a vytváří jeskyni, kterou živočichové využívají jako úkryt. Restaurace má kapacitu 350 míst uvnitř a 400 venku. Pomocí rozšíření stávajících přístřešků pro zvířata na obou stranách je cílem projektu vytvořit provázaný vztah mezi návštěvníky a zvířaty.

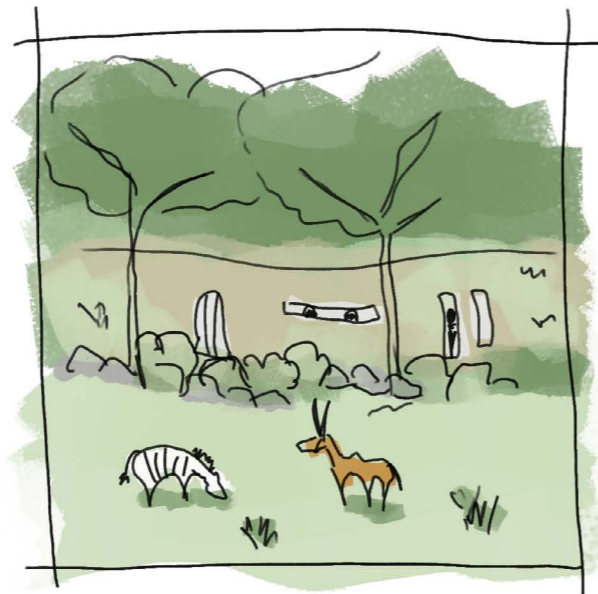
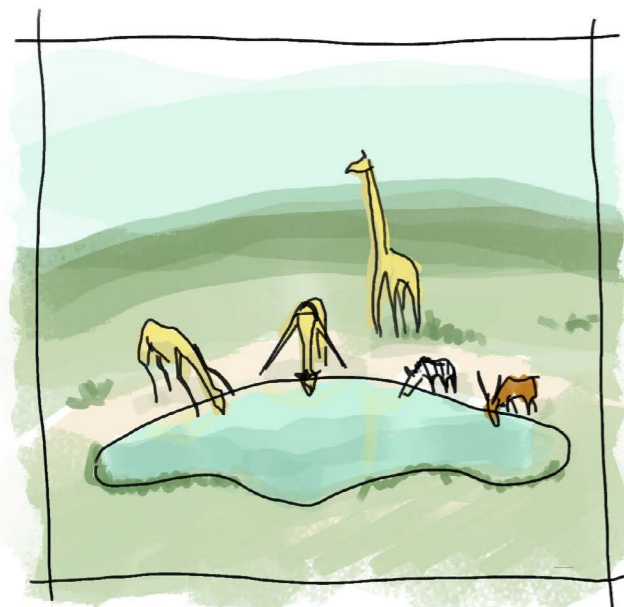
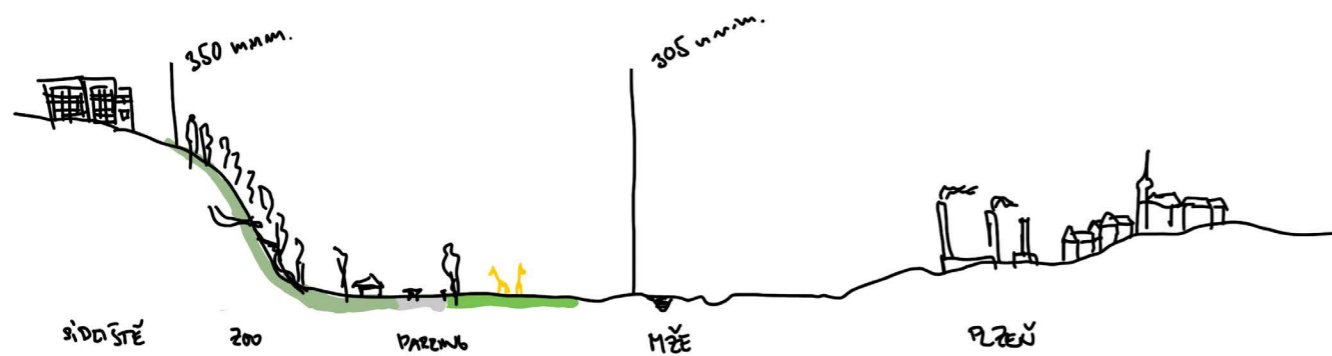
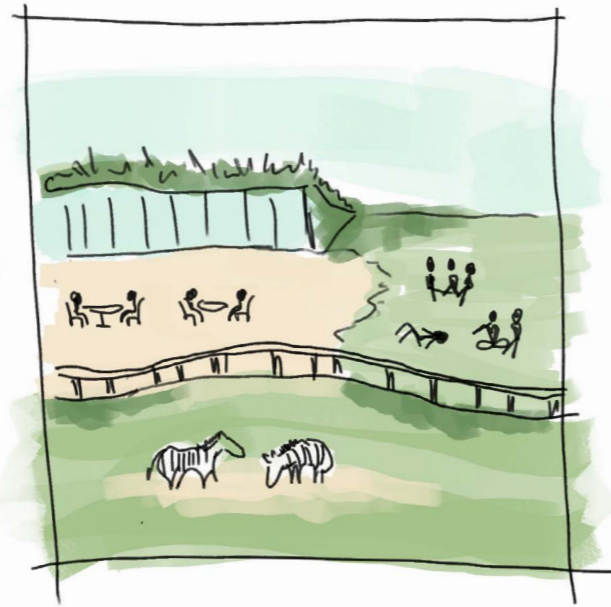
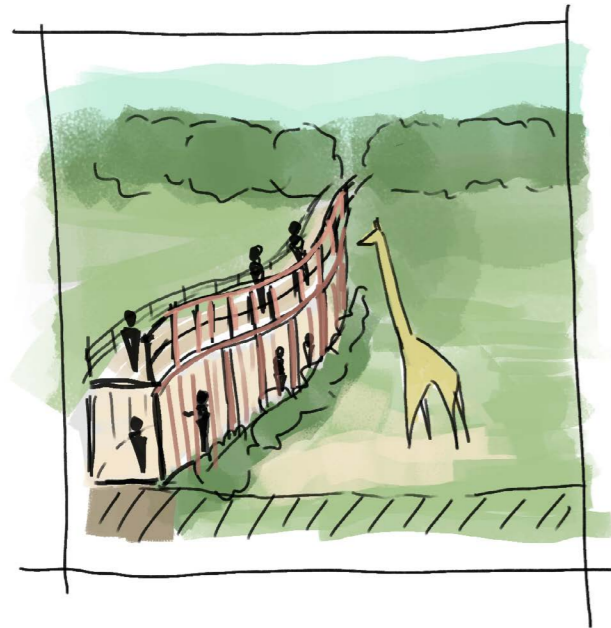
PUBLIC PAVILION

LE VAUD, ŠVÝCARSKO
LOCALARCHITECTURE (2016)

Návrh vstupního pavilonu pro návštěvníky je specifický jak svým tvarem připomínajícím hřebenatku, tak svou dřevěnou fasádou s trojúhelníkovými otvory, poskytující různorodé průhledy do okolní krajiny, bez použití typických pravoúhlých oken. Ve vstupní části je k dispozici recepce a obchod se suvenýry. Restaurace, umístěná vlevo od vstupu, pokračuje na venkovní terasu,

částečně krytou pokračující střechou. Na pravé straně pod vstupu se nachází malá konferenční místnost. Budova je umístěná na dřevěné základně, díky čemuž byly usnadněny výkopové práce a celá stavba je snadno demontovatelná a recyklovatelná. Budova má zelenou střechu, což zlepšuje její tepelné vlastnosti, a také hlukovou a zvukovou izolaci.

KONCEPT ÚZEMÍ

Zoologická zahrada v Plzni patří mezi české unikáty propojením zoologické a botanické zahrady. Díky svému členění na geografické celky umožňuje dotvářet atmosféru přirozeného biotopu zvířat nejen jako součást pavilonu, ale i jejich bezprostředním okolím. Zadaný pozemek připomínající rozlehlé pláně vybízí k využití obdobným způsobem. Rozšířením zoologické zahrady o rovinný pozemek dochází téměř ke zdvojnásobení současné rozlohy ZOO. Ta se nachází z velké části v kopci a takto rovný terén pro ni otevírá nové možnosti.

Ve své práci navrhuji celý pozemek koncipovat jako africkou pláň, rozlehlý prostor s volným pohybem zvířat v rámci jednoho velkoplošného výběhu s centrem dění v okolí napajedla vzniklého v místě stávajícího potoku vedoucího přes pozemek. Jednotlivé druhy zvířat se mohou vzájemně potkávat a komunikovat tak, jako tomu bývá v přirozeném prostředí. V nezbytném případě je možné výběh rozdělit na několik menších prostřednictvím zábran pod jinak pro zvířata podchodími lávkami. Výjimkou jsou žirafy, které mají vymezený prostor pouze od pavilonu k vodnímu toku.

Veškeré stavby umístěné na pozemku jsou zakryty terénem, aby dotvářely obraz rozlehlé krajiny a netvořily dominantní prvky. Mají působit nenápadně. Pohyb přírodou je zde na prvním místě, pavilony mají přírodní scénografii podpořit a stát se její součástí. Umístění pod terénem má navíc pozitivní vliv na udržitelnost staveb a jejich vnitřní klima. Obslužná a údržbová cesta navržená po obvodu celého pozemku slouží zaměstnancům pro snadný pohyb a distribuci potřebného krmiva a dalších materiálů z hlavních areálů zázemí nejen v pracovní době bez nutnosti vjíždět mezi návštěvníky.

Návštěvník může zvířata pozorovat z několika výškových úrovní. Vyvýšené lávky v místě návaznosti na stávající ZOO umožňují přehled přes rozsáhlejší část planiny z výšky kolem tří metrů. Další úroveň pozorování nabízí cesty vedoucí na úrovni výběhu, často schované mezi stromy, kdy návštěvníka od zvířat dělí pouze příkop nebo vodní tok. Pohled přes africké pláně nabízí vyhlídka ze střechy pavilonu žiraf, díky které návštěvník vidí celé nově navržené území až k napajedlu. Hranice mezi člověkem a zvířaty je tvořena měkce, důraz je kladen na použití valů a (vodních) příkopů, výškové úrovně, případně hustou vegetací, s minimálním využitím mohutných plotů.

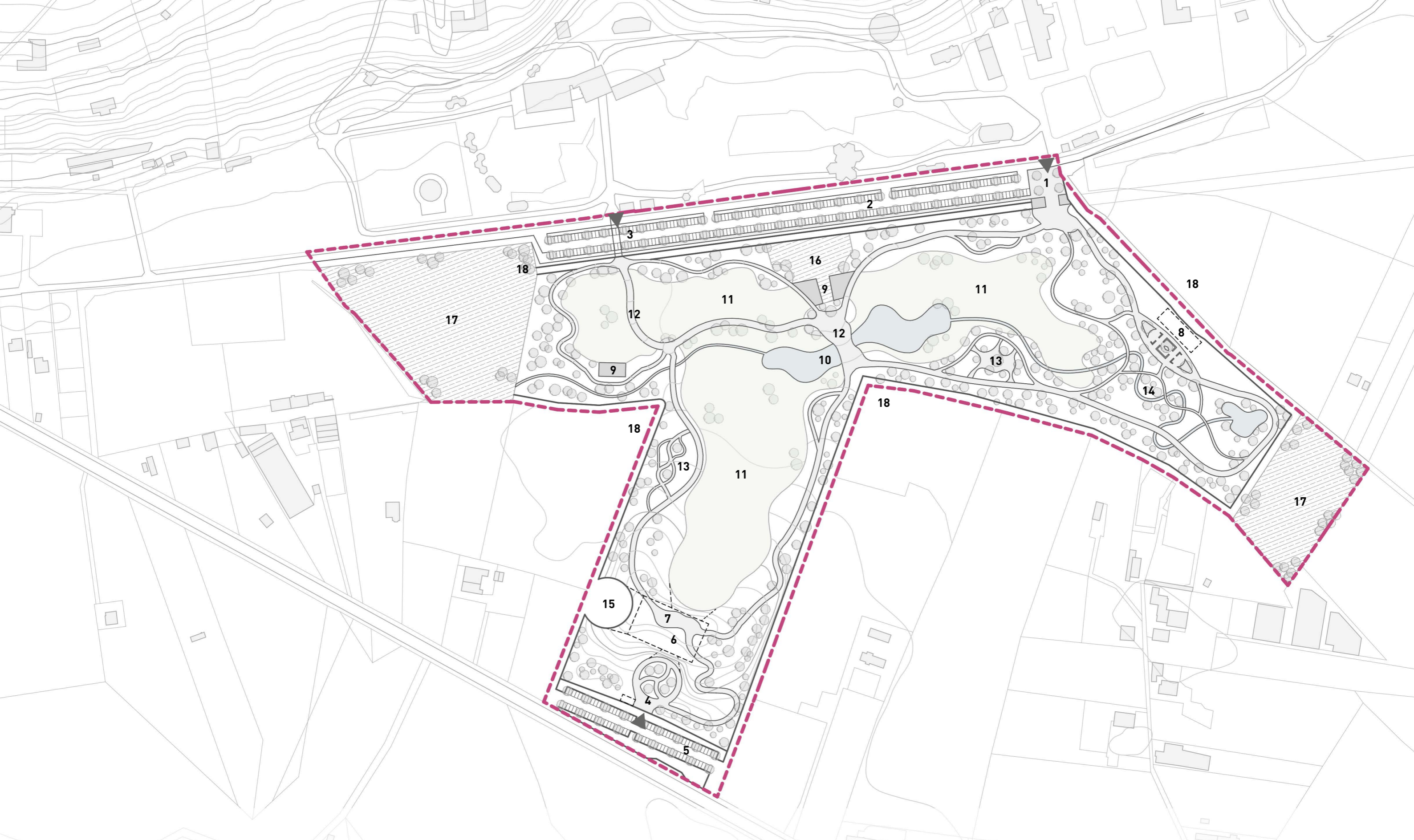
Napojení stávajícího a nového území zahrady zajišťuje lávka přemostující silnici a parkoviště. Ta se dále větví na tři cesty, jedna z nich umožňuje sklesat přímo k napajedlu kolem pavilonu kopytníků, další přechází přes výběh na rozcestí k pavilonu a poslední výběh obchází a ústí na rozcestí směrem k napajedlu a pavilonu žiraf. Do území africké části dále navrhuji dva vstupy, první z nich naproti stávajícímu hlavnímu vstupu, druhý v jižní části území spolu s novým parkovištěm. Jižní vstup ústí přímo do předprostoru pavilonu, ten je možné překonat pouze

vystoupaním na pochozí střechu pavilonu s vyhlídkou na celou zahradu a následným pozvolným klesáním po stranách výběhu žiraf. Výhled do výběhu je návštěvníkům na některých místech skryt vegetací, cesty se od výběhů vzdalují a znovu se přibližují a nabízejí tak komponované výhledy do krajiny.

Cesty obyvatel pláně a jejich návštěvníků se nejbližší potkávají u napajedla, které je ve zvířecí říši často centrem dění podobně, jako lidi láká voda ve městě i v krajině. Zde se návštěvnícká cesta rozšiřuje a klene se přes napajedlo, zatímco zvířata ji mohou podejít. Návštěvníci i zvířata se setkávají a zažívají společnou radost z přítomnosti vody.

Aby se cílem návštěvy nestala pouze zvířata jako objekt k pozorování, vyhrazuji v území také pobytové plochy, které povýší návštěvnícký prostor na veřejný park, do kterého lidé budou chodit jako do přírody s možností pozorovat živočichy v jejich přirozeném chování na africké pláni. Tyto plochy navrhuji podél cest jako odbočky na zážitkové cesty a dětská hřiště, pobytovou louku v blízkosti bistra, předprostor pavilonu žiraf, střešní vyhlídku i plochu v okolí napajedla. Návštěvník zde má dostatek prostoru se zdržet, ať už u toho bude sledovat dění ve výběhu nebo trávit čas se svými blízkými.

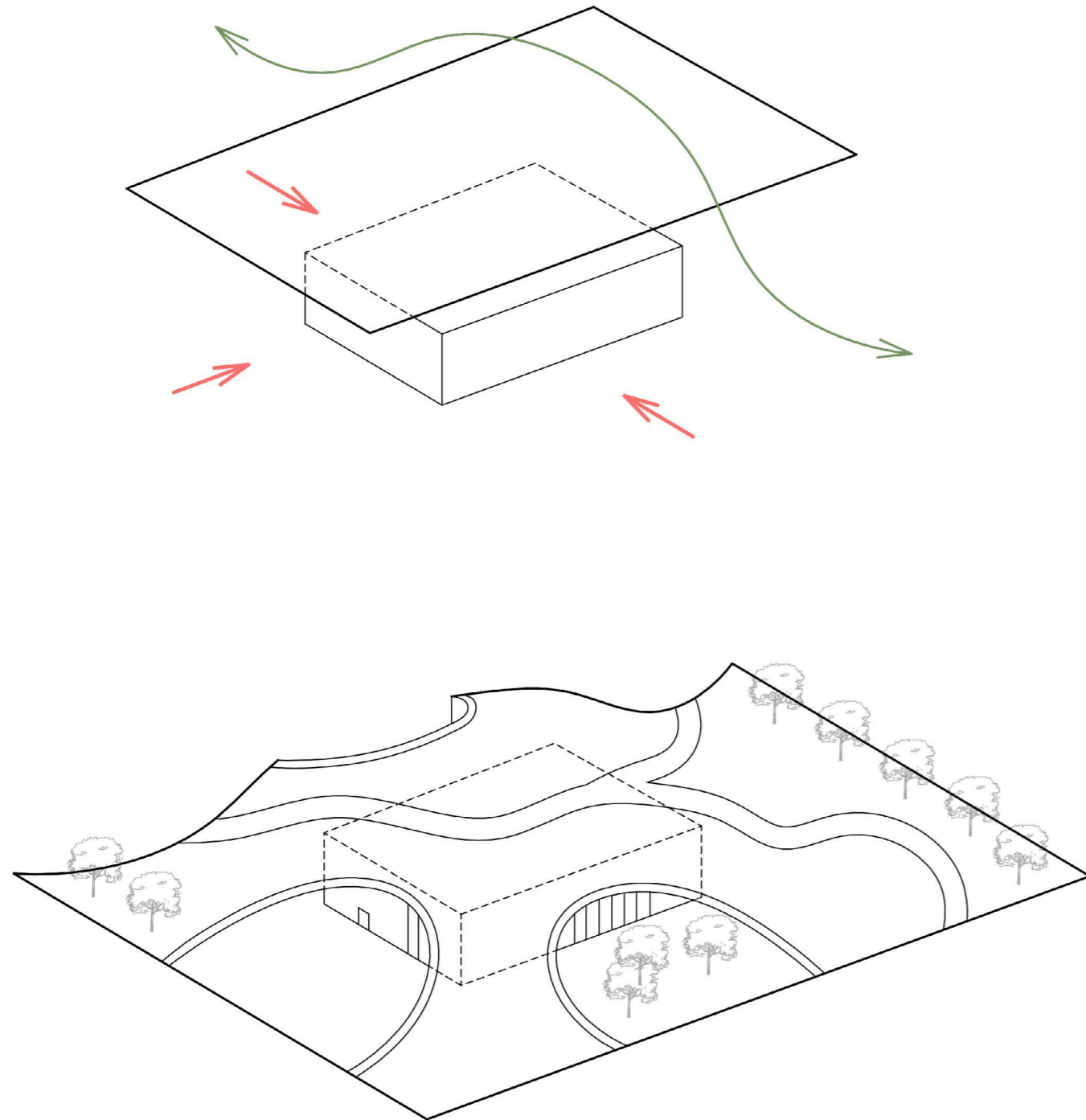
Bistro navrhuji v odlehlejší jižní cípu v botanické a pobytové části zoologické zahrady. Potok se zde klikatí, nabídka cest a cestiček je bohatší a na návštěvníky čekají v botanické části rozmístěné expozice drobných savců, na které mohou nahodile narazit při své procházce přírodou.

SITUACE 1:2000

1 severní vstup	6 pavilon žiraf	10 napajedlo	15 zázemí žirafy
2 parkoviště hlavní	7 vyhlídka ze střechy	11 smíšený výběh	16 zázemí kopytníci
3 lávka ze stávající ZOO	8 bistro	12 podchozí lávka	17 zázemí ZOO
4 jižní vstup	9 pavilony kopytníků	13 dětské hřiště	18 obslužná komunikace
5 parkoviště jih		14 expozece drobných savců	

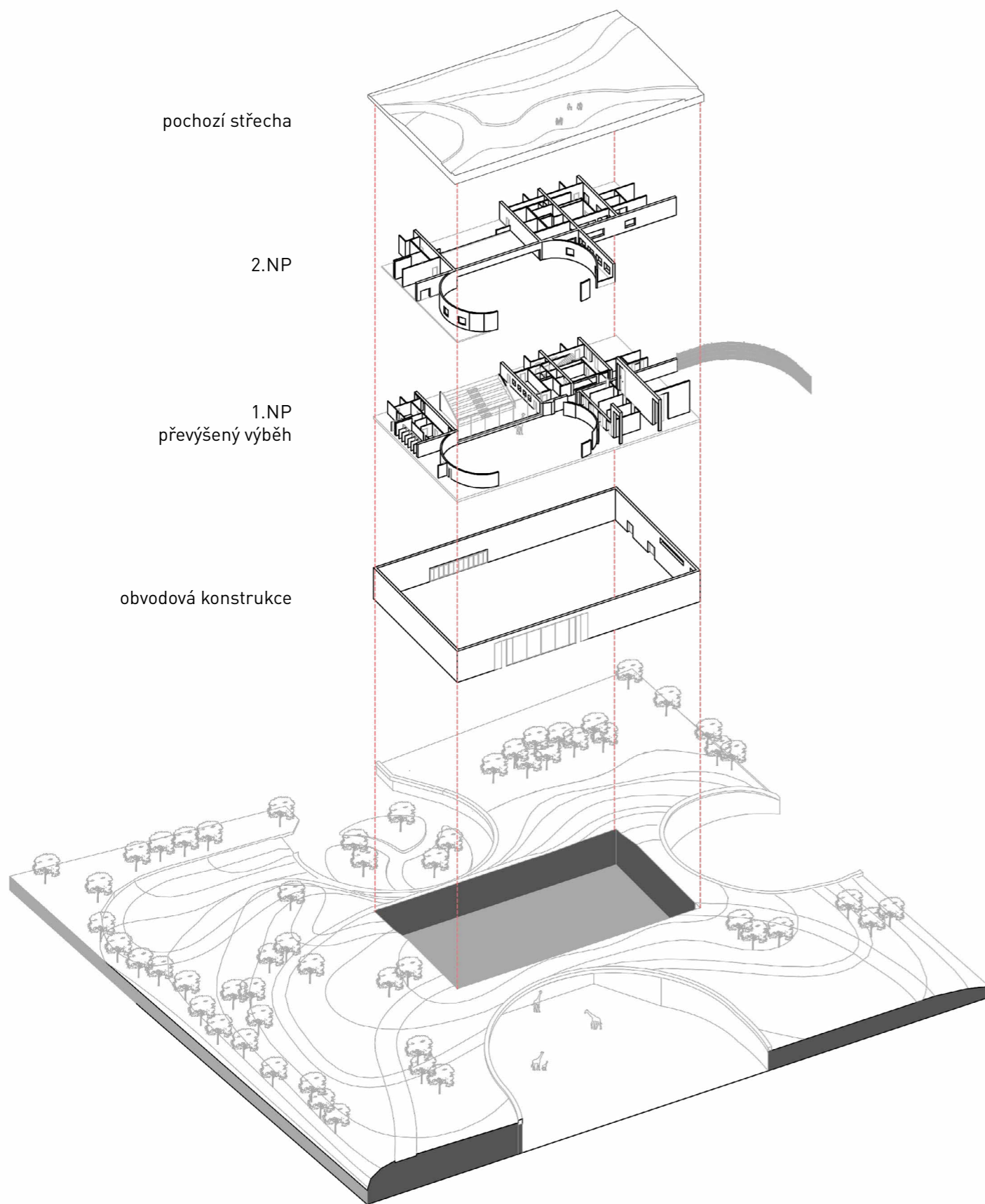
HMOTOVÝ KONCEPT

Hmota pavilonu žiraf je výrazně ovlivněna výškou žirafy v kontrastu s výškou člověka, který ji navštěvuje i ošetřuje. S ohledem na koncept území pavilon i přes jeho výšku téměř 8 metrů umísťují beze zbytku pod terén a vytváří tak vyhlídkový kopec v jižní části zoologické zahrady, který příchozím návštěvníkům z jihu brání v pohledu do zbytku zahrady a připravuje pro ně překvapení v podobě střešní vyhlídky na rozlehlé africké pláň. Vzhledem k důrazu na funkčnost a přehlednost pavilonu a následné skrytí pod terén volím pro dispozici racionální hmotu kvádrů.

Pavilon má tři skupiny uživatel – žirafy, ošetřovatele a návštěvníky. Všem těmto skupinám je zapotřebí zajistit přístup do objektu skrytého pod terénem. V terénu tak vznikají tři zářezy, které vstupují do tohoto umělého kopce. Jejich výška a míra zařízením do terénu jsou závislé na skupině, která je bude využívat. Plynulý přechod mezi vstupem do hmoty kopce tvoří konzola nesoucí terén zastřešení. Vyřiznuté části jsou podepřeny opěrnými zdmi a lemovány betonovou atikou pevně ohraničující prostor zářezu.

Vstup pro návštěvníky a pro žirafy tvoří dvě prosklené plochy, které svými tenkými sloupky odlehčují celou jinak masivní hmotu kopce a jeho lemování. Opěrné zdi těchto prostor jsou částečně ozeleněny popínavými rostlinami a monumentalita prostoru je v případě návštěvníků narušena umístěním stromů pro podpoření splynutí s krajinou i přes výrazné zářezy do kopce. Manipulační dvůr je naopak technickým výřezem do kopce bez příkras, důležitá je jeho funkčnost a snadná údržba bez překážek.

Pro zmírnění dopadu hmoty terénu, který zakrývá celý pavilon, na okolí, je navržen přechod do zbývajícího území ZOO přes střechu pavilonu. Protkání hmoty cestičkami spolu zajišťuje, že se pavilon nestane bariérou a naopak vnáší nový pohled na celé území i na žirafy a je dobrým orientačním bodem viditelným ze všech částí zahrady včetně několika vyhlídek ze zahrady současné.

UŽIVATELSKÝ KONCEPT

Návrh pavilonu pro žirafy vychází z hlavního dějiště celého pavilonu, vnitřního výběhu pro stádo žiraf. Žirafa je hlavním obyvatelem domu, musí se zde cítit bezpečně a příjemně. Pro pohodlí žirafy je důležitý kontakt s exteriérem, který zajišťuje prosklení s výhledem přímo do výběhu žiraf. Posuvná vrata na okraji prosklení umožňují bezprostřední přístup do a z výběhu kdykoliv během dne i noci, žirafy zároveň vždy vidí prostředí, do kterého vstupují a nemusí se cítit ohroženy. Dalším důležitým prvkem pro pohodlí žirafy je zaoblený výběh, aby žirafa nemohla být ve stádě zahnána do kouta a aby splašené žirafy mohly případně běžat v kruzích, než se opět uklidní, a nepřišly prudkým brzděním k úrazu.

Ošetřovatelé potřebují pro hladký chod pavilonu co nejkratší vzdálenosti potřebné pro přípravu a umístění krmiva do výběhu. Nejdůležitější je pro ošetřovatele přehlednost. Z místnosti velína vidí až do posledního boxu, kde se mohou nacházet nemocné či březí žirafy. Široké chodby a průchody bez vrat umožňují bez obtíží přehlednout celý prostor zázemí i nahlédnout do hlavního výběhu pro rychlý přehled o tom, kde se žirafy nachází a zda mají vše potřebné.

Po vstupu do pavilonu návštěvníka uvádí do prostředí doplňková expozice drobných savců, informace o žirafách a Africe, tematické nástěnné malby a interaktivní prvky jako imitace žirafí srsti. Návštěvník tak ještě před samotným spatřením elegantního dlouhokrkého obyvatele zažije žirafu všemi smysly a vcítí se do jejího prostředí.

Prosklení hlavního výběhu nabízí návštěvníkům kontakt s exteriérem, vidí žirafu na přirozeném pozadí v celé její výšce. Pavilon narozdíl od exteriéru nabízí pohled zblízka pouze z úrovně terénu tak, aby návštěvník vnímal výškový rozdíl mezi ním a žirafou. Návštěvníci mohou žirafy skrze prosklení pozorovat i ve chvíli, kdy se nachází ve venkovním výběhu. Severní orientace zajišťuje po většinu roku přirozené osvětlení bez oslnění sluncem. Pobytová tribuna rozšiřuje venkovní pobytové prostory i do interiéru. Umožňuje návštěvníkům se usadit a odpočinout si, schovat se před nepříznivým počasím a mít nadále kontakt s exteriérem, případně si vyslechnout komentované krmení. Tribuna také umožní výpravám o velkých skupinách (školy, kroužky,...) najít si v pavilonu místo pro svůj program.

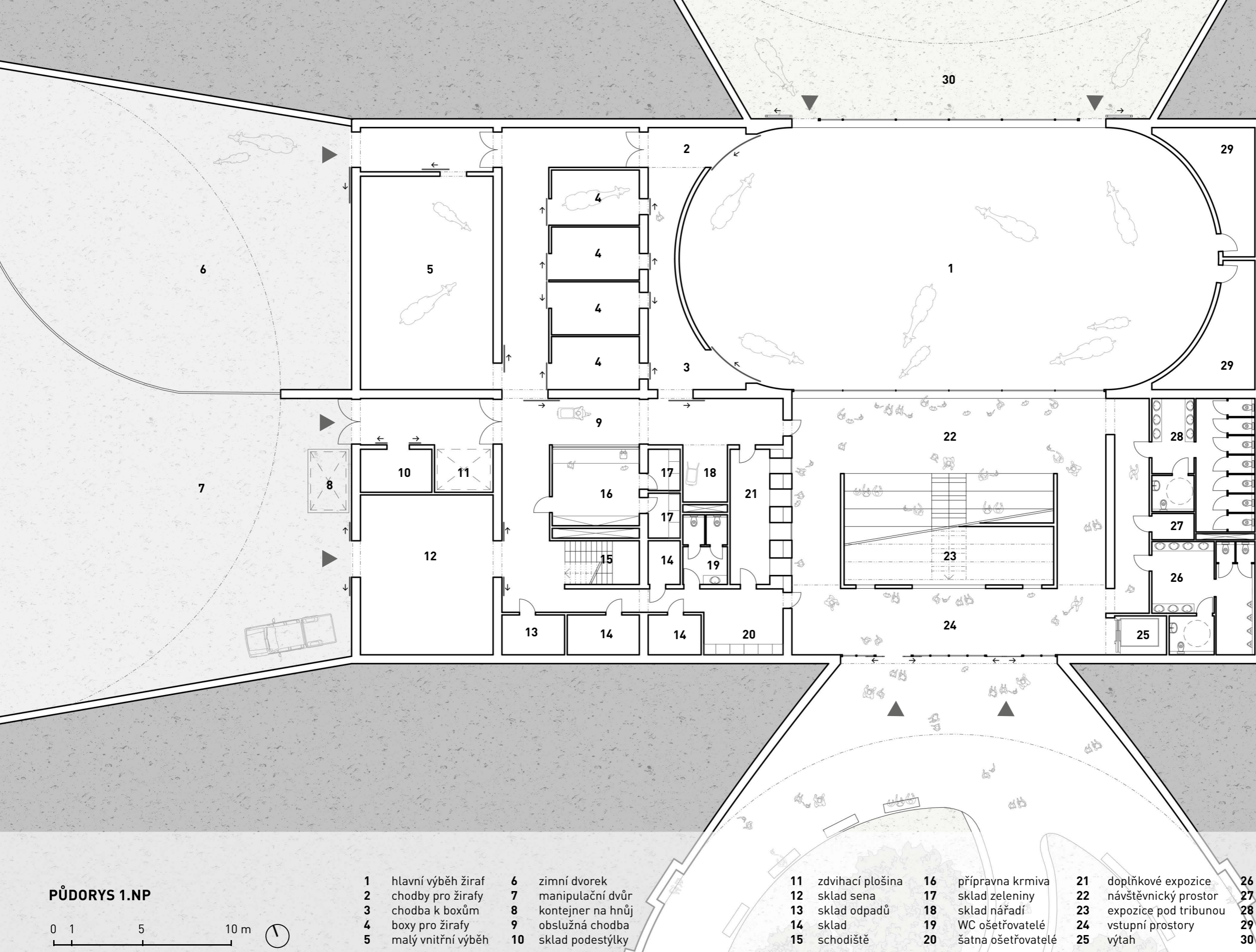

SITUACE 1:500

1	parkoviště návštěvníci	6	vyhlídka na ZOO	11	zimní dvorek žiraf
2	jižní vstup	7	cesta k napajedlu	12	sklad okusu
3	předprostor pavilonu	8	výběh žiraf	13	obslužná komunikace
4	pavilon žiraf	9	cesta k lávce	14	autobusová zastávka
5	cesta na střechu	10	manipulační dvůr	15	

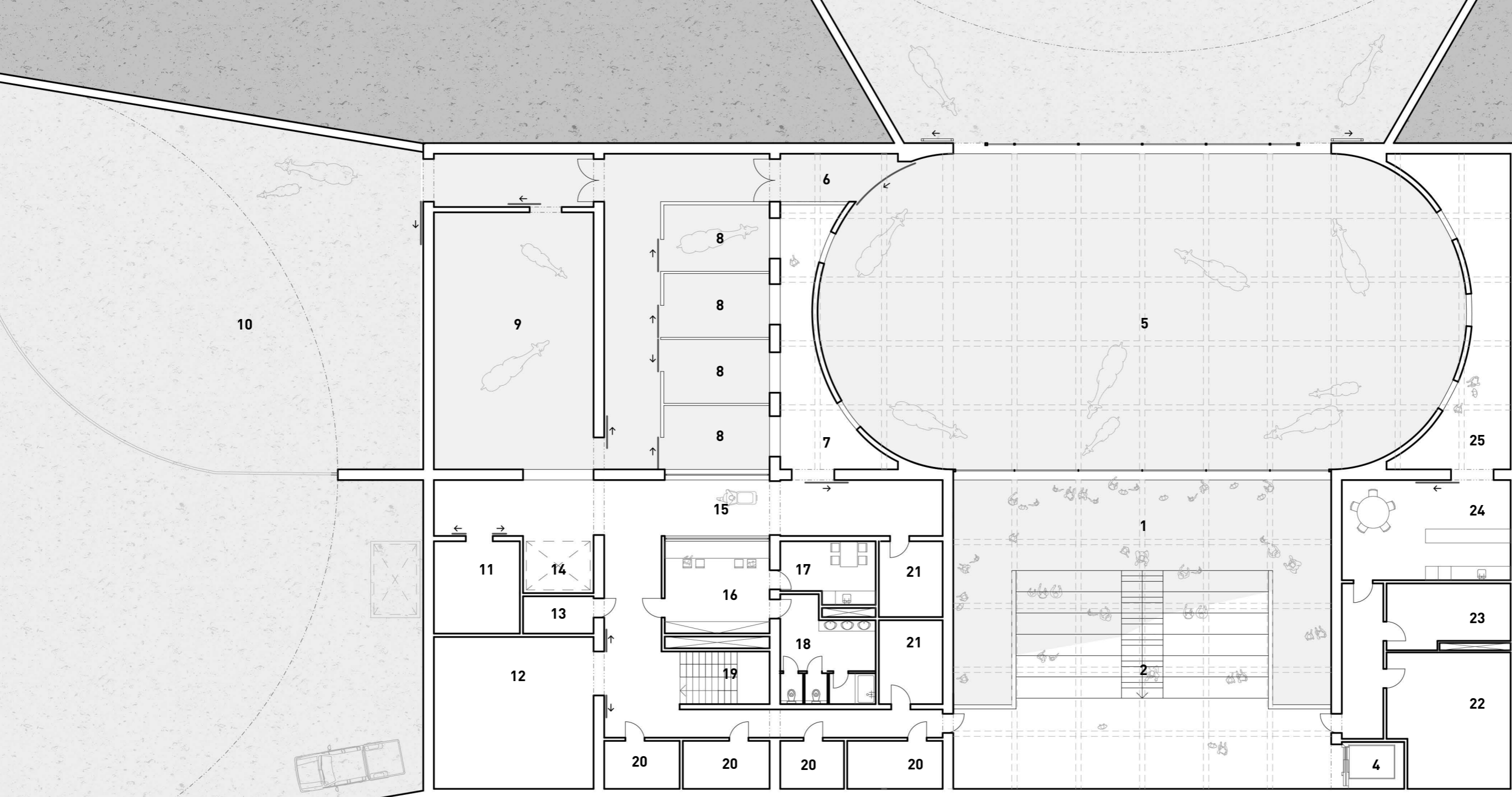

PŮDORYS 1.NP

1 hlavní výběh žiraf	6 zimní dvorek	11 zdvihací plošina	16 příprava krmiva	21 doplňkové expozice	26 WC muži
2 chodby pro žirafy	7 manipulační dvůr	12 sklad sena	17 sklad zeleniny	22 návštěvníkový prostor	27 úklidová místnost
3 chodba k boxům	8 kontejner na hnůj	13 sklad odpadů	18 sklad nářadí	23 expozice pod tribunou	28 WC ženy
4 boxy pro žirafy	9 obslužná chodba	14 sklad	19 WC ošetřovatelé	24 vstupní prostory	29 sklad
5 malý vnitřní výběh	10 sklad podestýlky	15 schodiště	20 šatna ošetřovatelé	25 výtah	30 venkovní výběh

PŮDORYS 2.NP

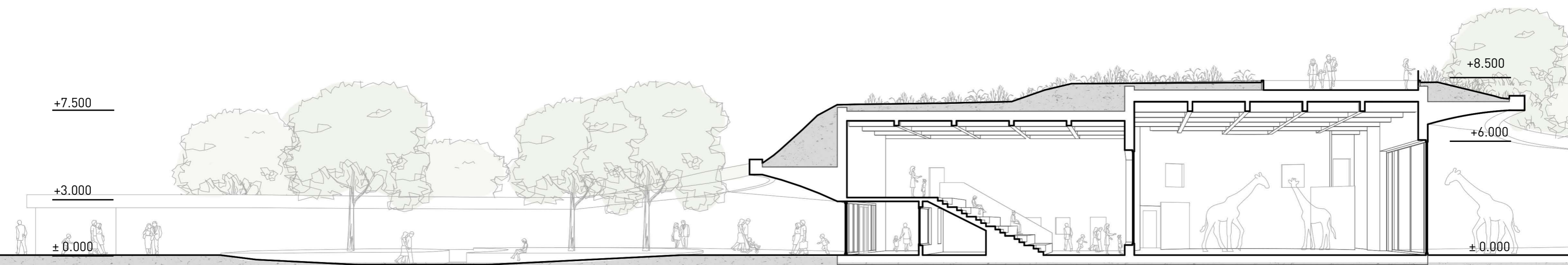
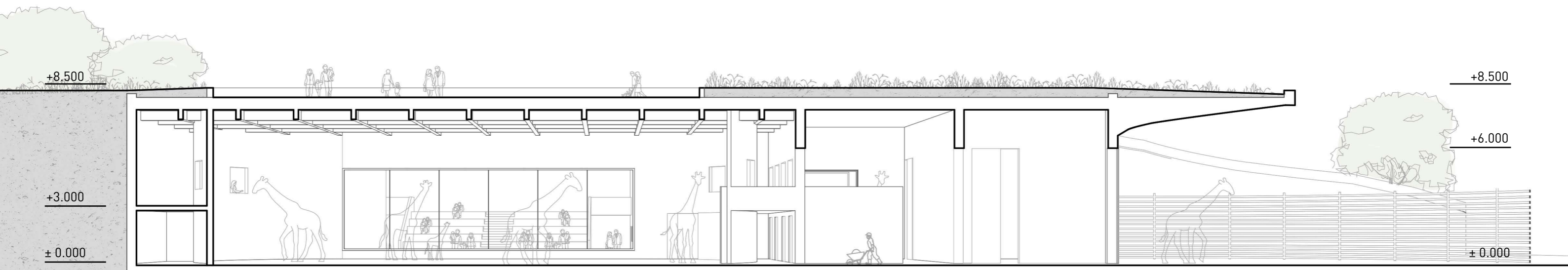
0 1 5 10 m

1 návštěvníký prostor	6 chodby pro žirafy	11 zdroj tepla	16 velín	21 technická místnost
2 tribuna	7 obslužná chodba	12 strojovna VZT	17 denní místnost	22 sklad pro expozice
3 návštěvníký ohoz	8 boxy pro žirafy	13 technická místnost	18 zázemí ošetřovatelů	23 sklad
4 výtah	9 malý vnitřní výběh	14 zdvihačí plošina	19 schodiště	24 salonek pro hosty
5 hlavní výběh žiraf	10 zimní dvorek	15 obslužná chodba	20 sklad	25 ohoz pro hosty

VSTUP A DOPLŇKOVÁ EXPOZICE

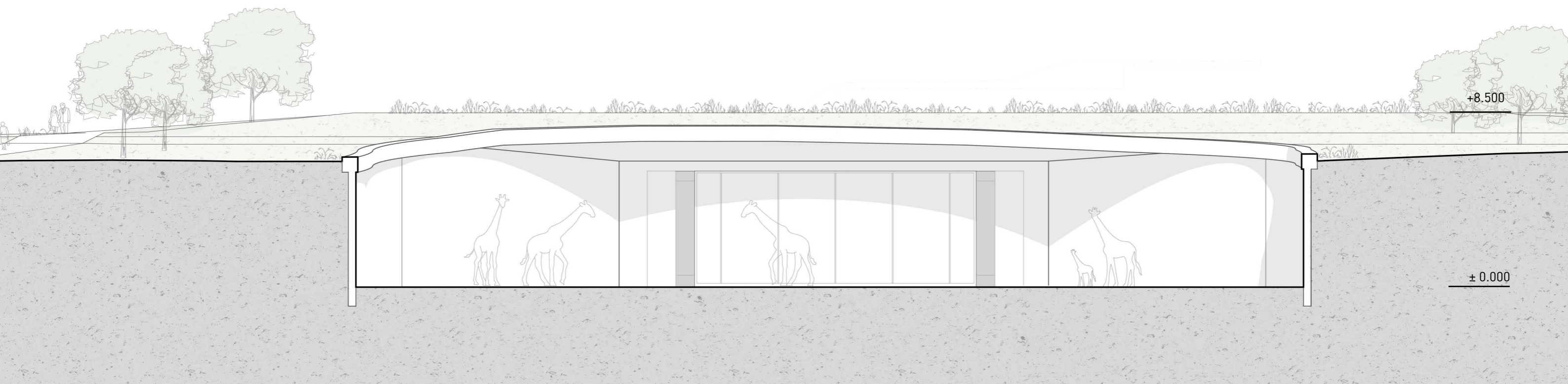
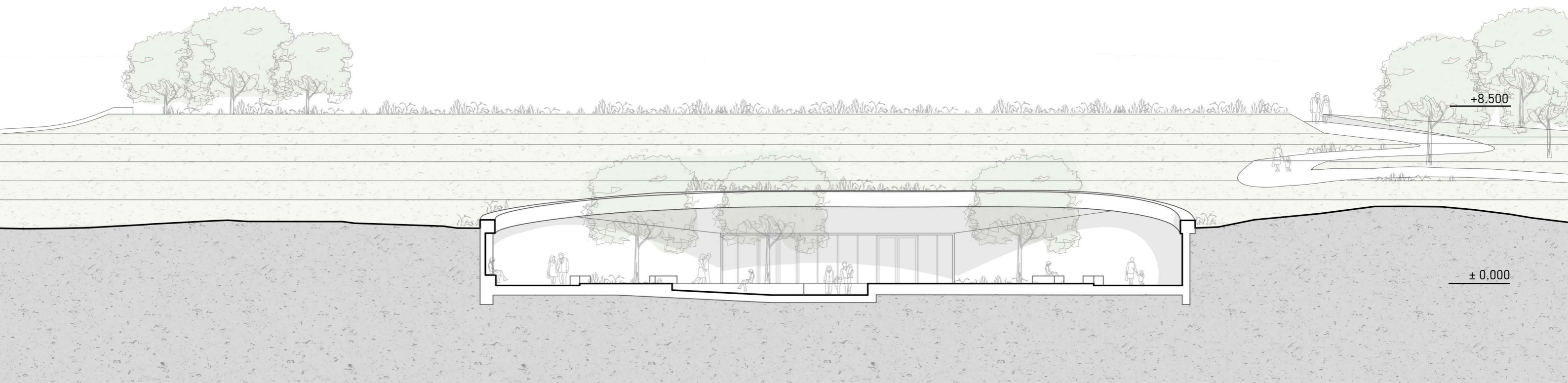
ŘEZY

Řezy názorně ukazují výškový vztah budovy k jejímu okolí i vnitřní uspořádání. Oba řezy prochází charakteristickou částí – hlavním výběhem pro žirafy. V případě příčného řezu se jedná také o návštěvnický prostor a jeho převýšení a umístění doplňkové expozice pod tribunu. Návštěvník může i ze zadního ochozu nad tribunou pozorovat žirafu bez překážek.

Podélný řez vede skrze zadní chodbu určenou pro žirafy, která obsluhuje pohyb žiraf v rámci pavilonu. Po vstupu do zadní části mají ve sníženém prostoru boxů přehled o dění v zázemí. Příčná cesta žiraf do zimního dvorku v zadní části umožňuje ošetřovatelům snadnou manipulaci se stádem.

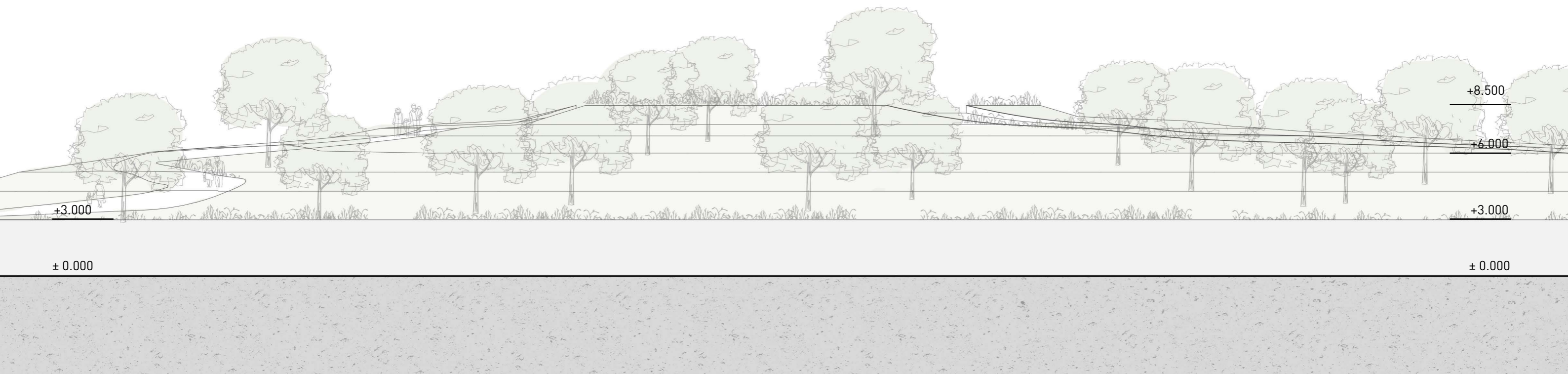
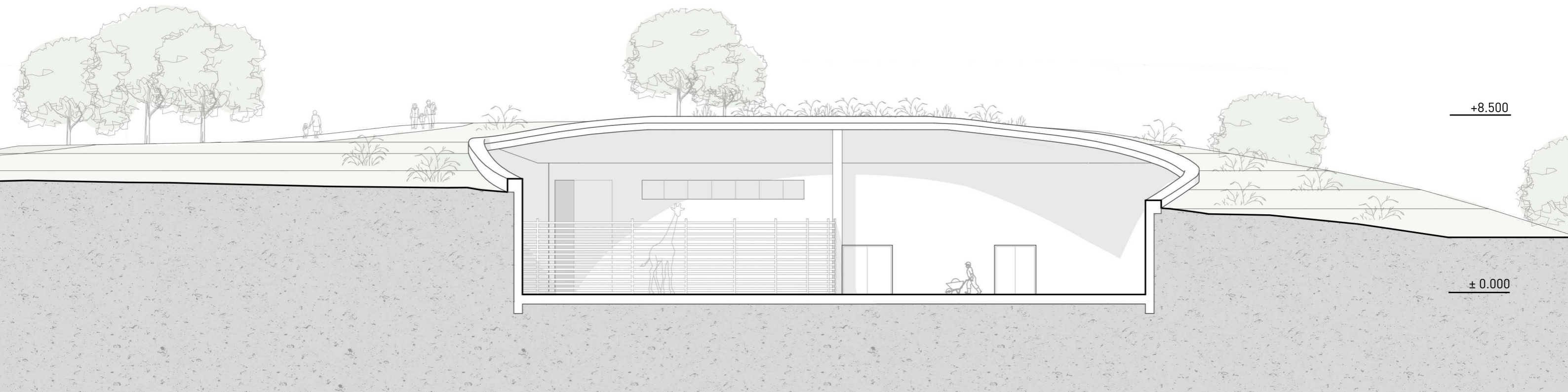
POHLED DO EXTERIÉRU

POHLEDY VSTUP A ŽIRAFÍ VÝBĚH

Při pohledu na vstup do budovy pro návštěvníky i pro žirafy vedou betonové opěrné stěny návštěvníka či žirafu do zářezu v terénu. Konzola zelené střechy vytváří závětrčí, kam se mohou lidé i žirafy schovat před deštěm, aniž by přímo navštívili vnitřní prostor. Prosklení zajišťuje přehlednost a poskytuje kontrast subtilní konstrukce vůči objemu terénu.

Zatímco žirafy vstupují bočními branami přímo do vnitřního výběhu a vědí tak zcela jasně, kam je brána zavede, návštěvníky čeká za posuvnými vstupními dveřmi nejprve doplňková expozice, která je do prostředí uvede. Vstupy jsou si zvenku podobné, viditelný rozdíl je však v měřítku, která jasně odlišuje, kdo kudy vstupuje.

POHLEDY MANIPULAČNÍ DVŮR A POCHOZÍ ČÁST

Manipulační zázemí je tvořeno množstvím dějů potřebných k chodu pavilonu. Podobný ráz má i fasáda, nachází se zde nejen převýšený vstup pro žirafy do zimního dvorku, ale také vrata pro přístup zaměstnanců do pavilonu a pro zásobování seníku. V prostoru dvoru je navíc hrazení plotu a uskladnění okusu.

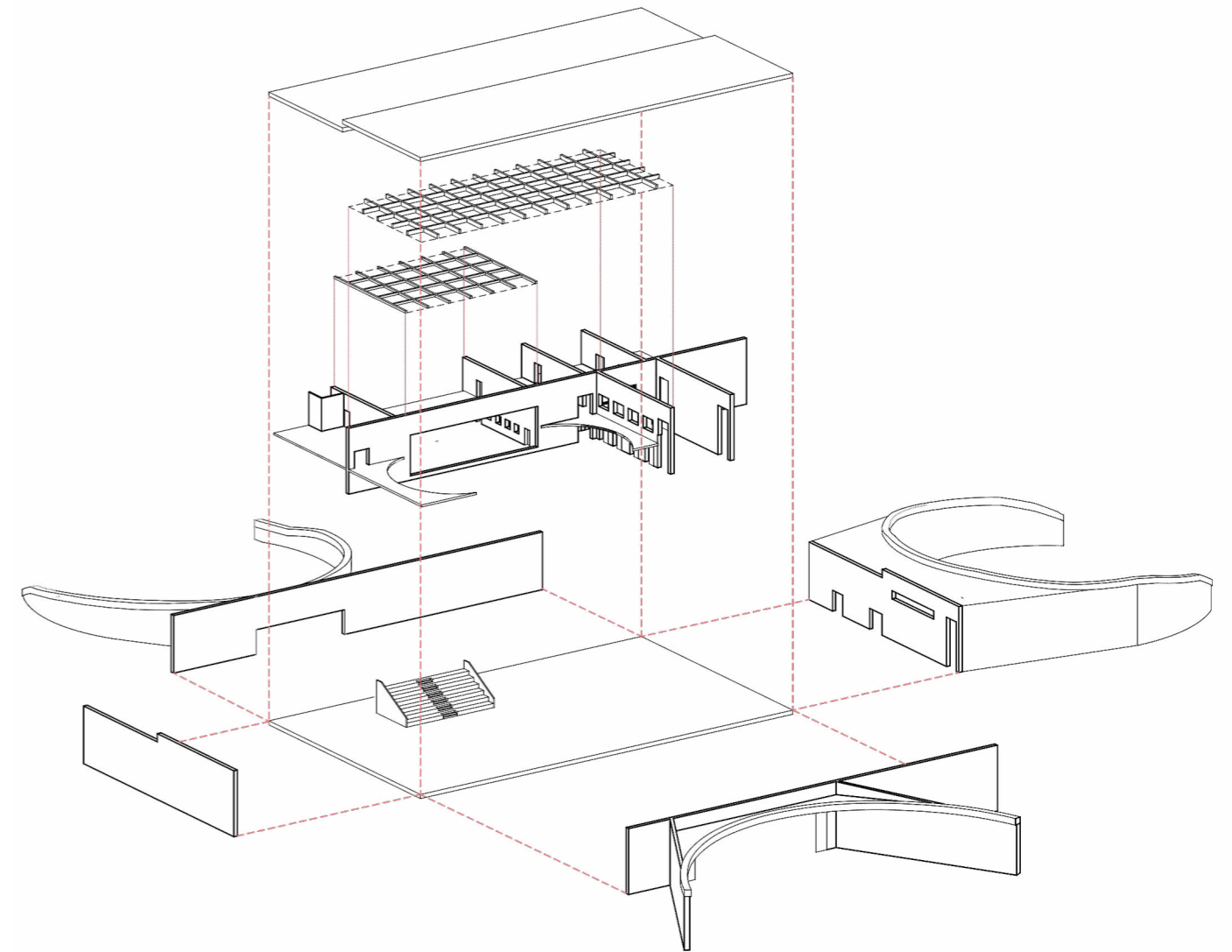
Fasáda na opačné straně je zcela zakryta terénem a po této straně návštěvníci postupně stoupají po terénu na vrchol střechy a následně klesají do dalšího prostoru zoo, na této straně k napajedlu. V místech mimo střešní konstrukci pavilonu umožňuje hloubka terénu vysazení stromů a růst běžné vegetace.

PŘECHOD PŘES STŘECHU

SCHÉMA KONSTRUKČNÍHO ŘEŠENÍ

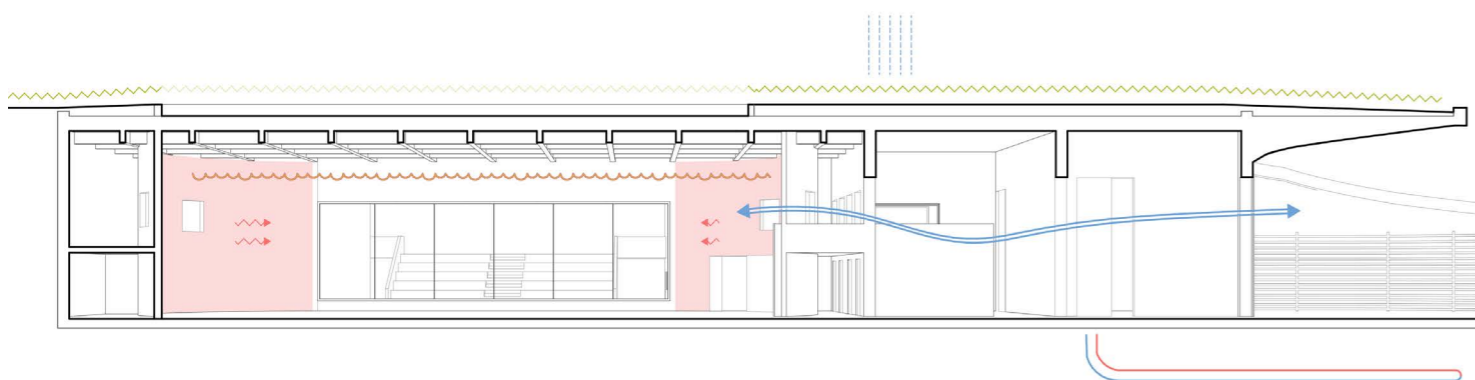
KONSTRUKČNÍ ŘEŠENÍ
+
KONCEPT TECHNICKÉHO ŘEŠENÍ
+
POŽÁRNĚ BEZPEČNOSTNÍ ŘEŠENÍ

Nosná konstrukce pavilonu i opěrné zdi zajišťující stabilitu svahu v zářezech do terénu jsou ze železobetonu. Nosnou funkci plní ve svislém směru obvodové a vnitřní nosné stěny. Konzoly nad vstupy, taktéž ze železobetonu, jsou nesené opěrnými zdmi a obvodovou stěnou pavilonu. Stropní desku nesou vnitřní nosné stěny. Střešní

desku v místě velkého rozponu návštěvní části (15 x 18 m) a hlavního výběhu žiraf (15 x 18 m prosklení, celková šířka 33 metrů) nesou průvlaky v kazetovém rastru 3 x 3 metry. Kazety kromě nosné funkce také zlepšují akustiku prostor. V ostatních částech je střecha podepřena nosnými stěnami.

SCHÉMA TECHNICKÉHO ŘEŠENÍ

S ohledem na návrh pro zoologickou zahradu, která se podílí mimo jiné na výchově návštěvníků v oblasti ekologie, je požadováno energeticky úsporné řešení provozu objektu. Celý objekt pavilonu je umístěn pod terénem, což má příznivý vliv na jeho mikroklima a snižuje nároky na vytápění i chlazení.

Zelená střecha zajišťuje vsakování dešťových vod, přebytečná voda ze zpevněných ploch je shromažďována v akumulační nádrži a využívána k zavlažování.

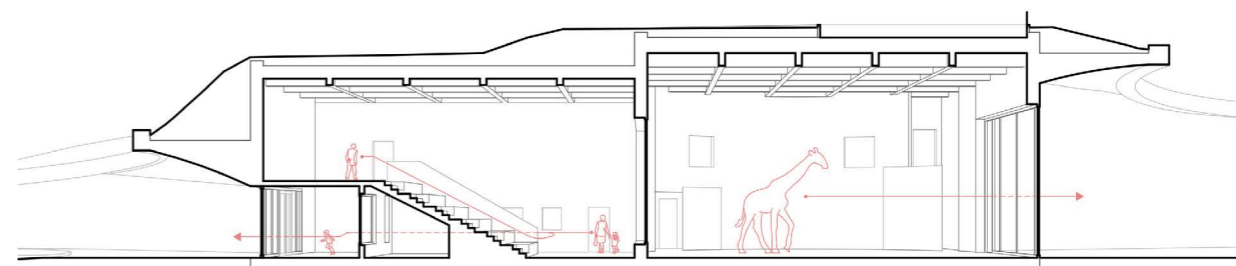
Energii pro ohřev teplé vody a zdroj tepla je doporučeno získávat z obnovitelných zdrojů (tepelné čerpadlo). Vytápění části pro žirafy je prostřednictvím aktivovaného betonového jádra (stěnové vytápění), ošetřovatelské a další přidružené prostory jsou vytápěny pomocí radiátorů.

Přirozené provětrání výběhu pro žirafy je umožněno prostřednictvím systému vrat a chodby z hlavního výběhu na manipulační dvůr. V celém objektu je dále navrženo centrální nucené větrání. Jednotka VZT je umístěna v 2. NP, stoupačí potrubí je vedeno v šachtě vedle schodiště. Rozvody VZT jsou vedeny pod stropy. Přívod a odvod vzduchu je zajištěn přímo na obvodové stěně strojovny VZT směrem do manipulačního dvora.

Dále se v objektu nachází rozvodna elektro a především záložní zdroj energie pro provoz výtahu a elektronicky ovládaných vrat pro žirafy.

Hnůj je vyvážen do zapuštěného kontejneru na manipulačním dvoře. Již použitý okus zpracovává ZOO centrálně na štěpky pro vytápění, stejný způsob ohřevu je možné zavést i v pavilonu.

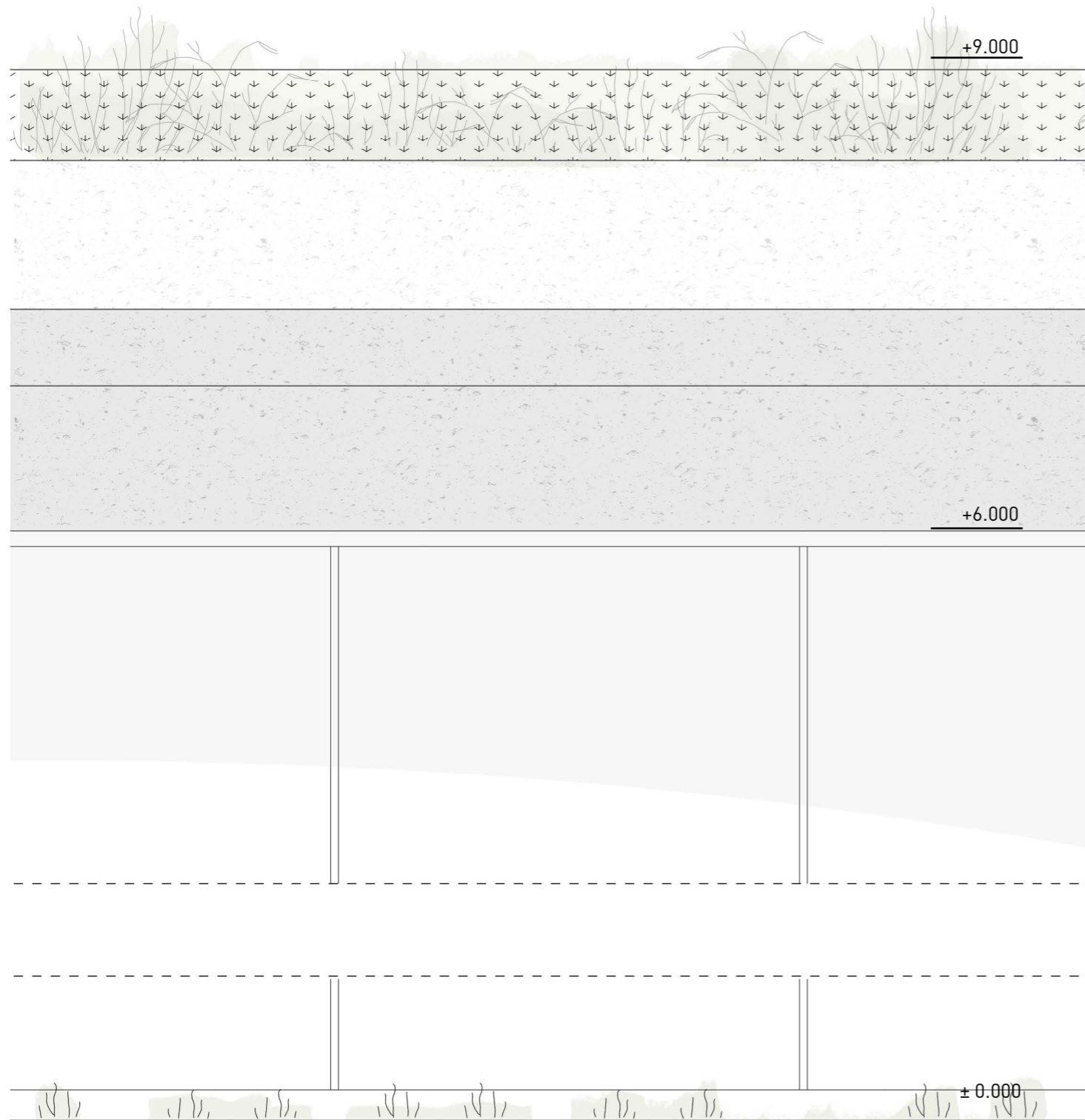
SCHÉMA POŽÁRNÍHO ŘEŠENÍ

V pavilonu se pohybují tři skupiny určené k evakuaci. Únik návštěvníků probíhá ve dvou směrech k východu z pavilonu pomocí nechráněné únikové cesty o délce nejvýše 40 metrů. Únik žiraf probíhá vraty přímo do velkého výběhu. Únik ošetřovatelů splňuje mezní délku 40 metrů z místa největší koncentrace pracovníků přes návštěvnickou část či vraty na manipulační dvůr.

Pavilon splňuje požadavky na zajištění bezpečnosti v případě požáru. Konstrukce budovy je provedena z nehořlavého materiálu – železobetonu. Místností s nejvyšším požárním zatížením je seník v 1. NP. Stěny seníku jsou železobetonové a vrata musí splnit požadovanou protipožární odolnost.

DETAIL FASÁDY

S1

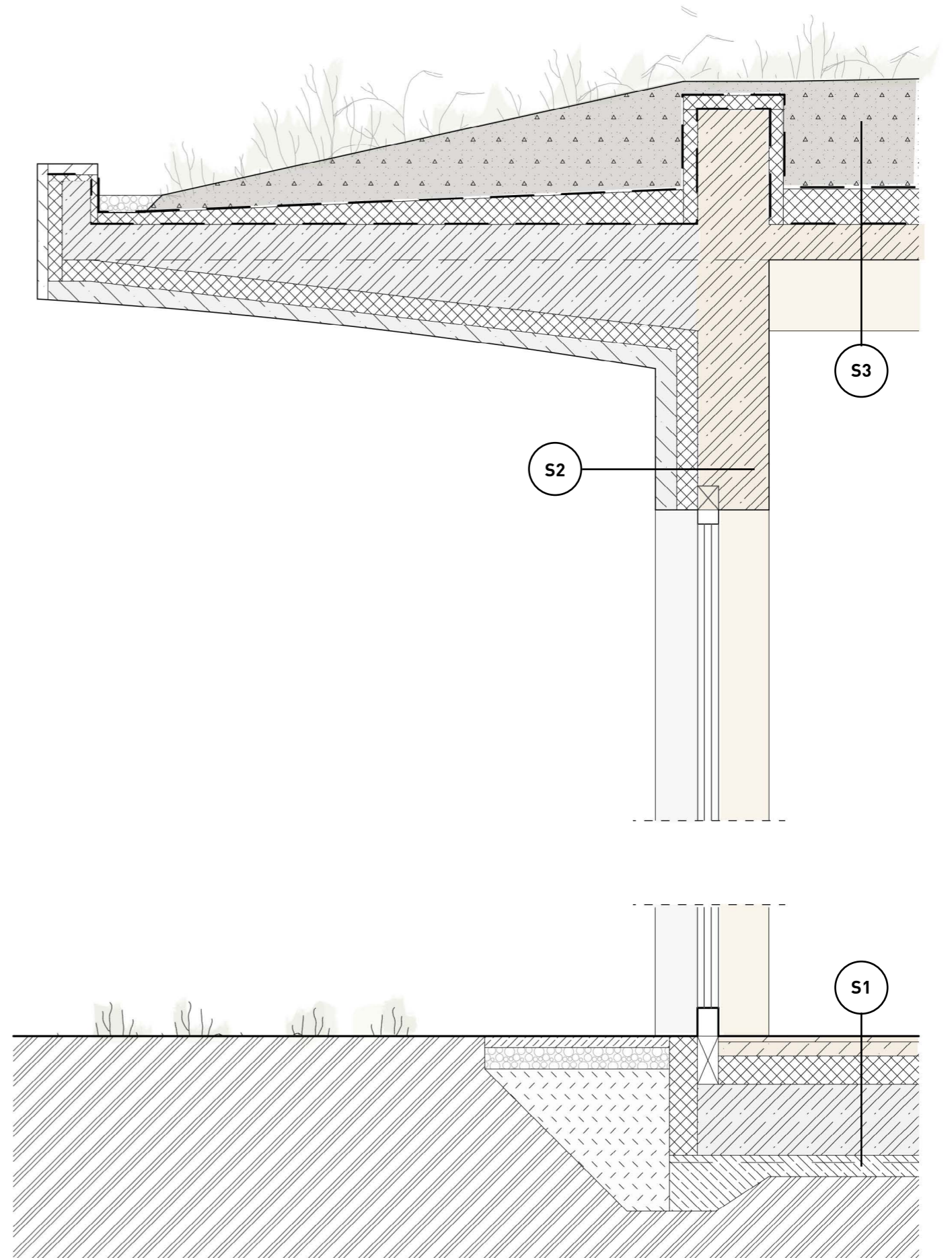
litý asfalt tl. 40 mm
betonová mazanina + kari síť, tl. 100 mm
separační vrstva
tepelná izolace tl. 200 mm
ŽB základová deska tl. 500 mm
hydroizolace 2x asfaltové pásy
podkladní beton, tl. 150 mm

S2

epoxidový ochranný nátěr tl. 3 mm
pohledový beton tl. 150 mm
tepelná izolace tl. 150 mm.
železobeton tl. 500 mm
epoxidový ochranný nátěr tl. 3 mm

S3

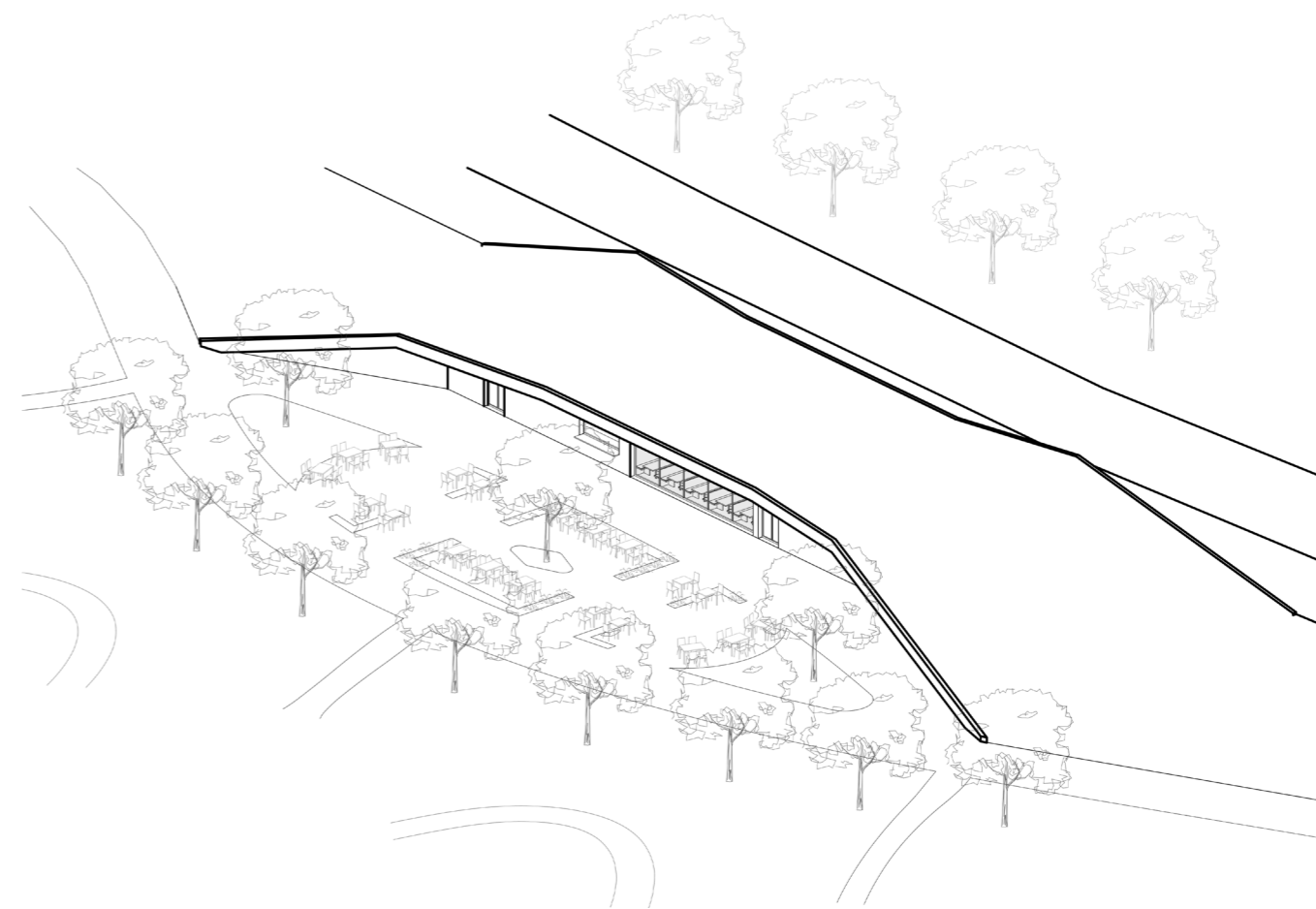
substrát pro ext. zeleň, tl. >200 mm
geotextilie
nopová folie
hydroizolace asfaltové pásy
tepelná izolace tl. 250 mm.
parotěsná folie
ŽB stropní deska tl. 250 mm
ŽB průvlak

S1

S2

S3

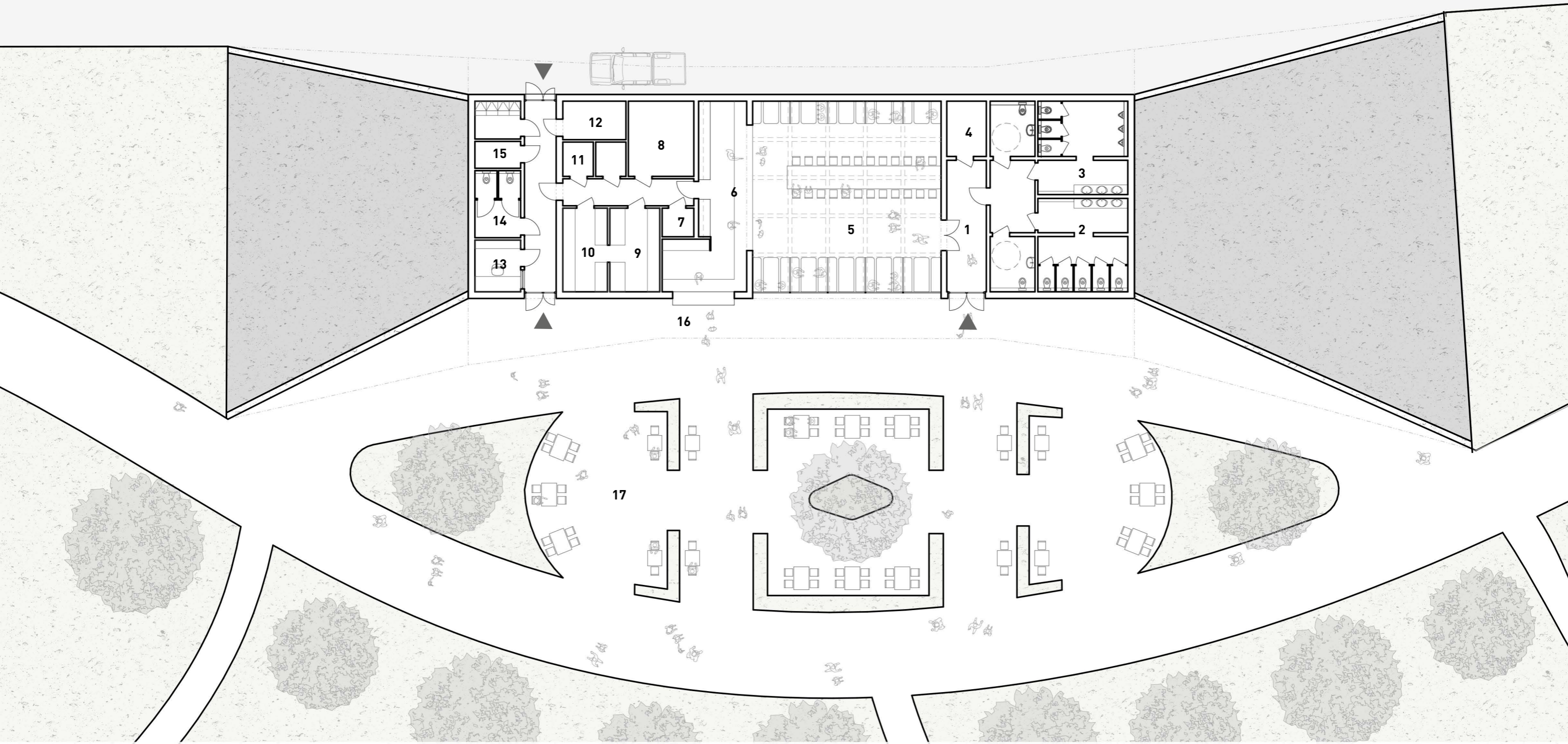

BISTRO

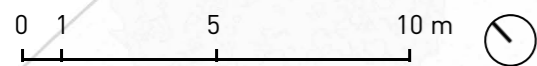
Bistro je umístěno v botanické oblasti nové části zoologické zahrady. Vynoří se jako terénní vlna při cestě po obvodu zahrady či mezi stromy při příchodu od lávek přes divočinu v okolí mokřadů.

Vnitřní uspořádání umožňuje kontakt s vnějším posezením. Posezení vně je koncipováno jako posezení v přírodě s volným přesahem do botanické oblasti v okolí potoka.

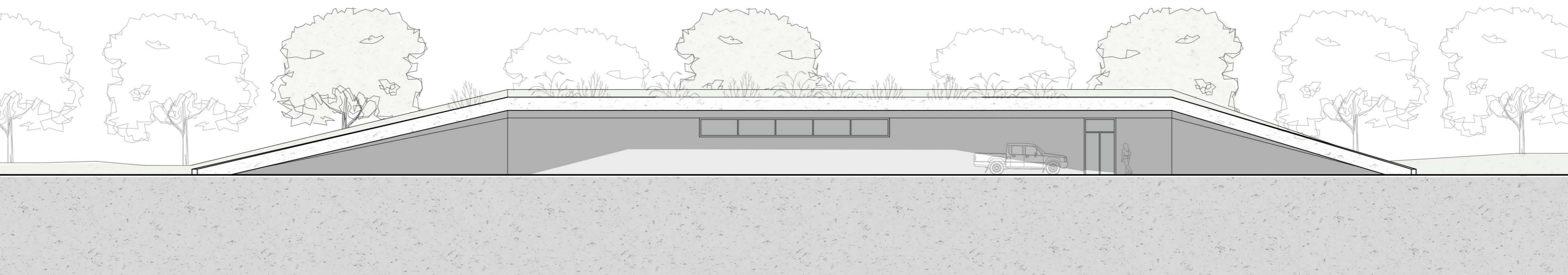

PŮDORYS 1.NP

1 vstupní hala	6 bar vnitřní	11 sklad	16 venkovní okénko
2 WC ženy	7 sklad nápojů	12 odpady	17 venkovní posezení
3 WC muži	8 sklad potravin	13 kancelář	
4 úklidová místnost	9 varna	14 zázemí zaměstnanců	
5 odbytový prostor bistra	10 studená příprava	15 technická místnost	

POHLEDY

Bistro má vzhledem k umístění do terénní vlny dvě fasády. Fasáda obrácená do návštěvnické části počítá s prosklením a venkovním výdejním okénkem, které zajišťuje kontakt s venkovním posezením. Přístřeší tvoří konzola střechy.

Fasáda obrácená k obslužné komunikaci počítá se vstupem pro zaměstnance a oknem se zvýšeným parapetem do odbytové části bistra.

ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ

Téma diplomové práce mi bylo prakticky nevědomky předurčeno už vstupem na fakultu architektury, kdy jsem byla přiřazena do ateliéru pana architekta Pavla Ullmana, který se návrhy do zoologických zahrad zabývá. Právě jemu patří poděkování za to, že nám zajistil mnohé podklady pro netypické zadání diplomové práce a také exkurzi do Afrického domu v Pražské zoologické zahradě, jehož je autorem. Díky této návštěvě jsem si mohla udělat obrázek z druhé strany, nahlédnout do zázemí zoologické zahrady, prozkoumat prostředí pavilonu, ve kterém bylo úspěšně odchováno již přes 20 žirafích mláďat. Tento pohled byl důležitý pro mé pochopení fungování pavilonu z pohledu ošetřovatelů tak, aby pro ně byl každodenní provoz co nejpříznivější. Pohled žirafy nám zprostředkovala alespoň ošetřovatelka na základě svých dlouholetých zkušeností.

Od útlého věku přicházím do kontaktu s koňmi a velmi blízce proto vím, co péče o čtyřnohé kopytníky obnáší a jak logisticky náročné to někdy může být. Zároveň díky kontaktu s koňmi věnuji ve volném čase pozornost přirozenému prostředí pro jejich chov. Příkladem jsou paddock paradise, kde jsou koně různými překážkami ve výběhu nuceni vynaložit více úsilí pro získání potravy, stejně jako velkou plochou vznikají prostory pro vypořádání se se stádovou hierarchií. Dobře známé prostředí chovu koní pro mě bylo v přístupu k řešení pavilonu a výběhu inspirací.

Novinkou pro mě byly prostorové nároky žirafy (především výška) a také otázka jejího kontaktu s návštěvníkem. V průběhu semestru se můj názor na prožitek návštěvníka vyvíjel. Zvláště otázka blízkého pohledu z očí do očí nebo jakékoliv jiné úrovně pohledu než z úrovně terénu. Stanovila jsem si nakonec tři hlavní body. Jsou jimi moment překvapení, přirozené pozadí pláně při pohledu na žirafu a důležitost pohledu z úrovně terénu. Vzniklá tribuna je zde z důvodu pobytové funkce pavilonu, nemá za úkol návštěvníka zvednout do úrovně žirafy a umožnit mu pohled z očí do očí. Ten mají návštěvníci na lávkách vně pavilonu. Nabídnutí pohledu pouze z úrovně terénu vnímám na základě průběžných externích kritik jako nejspornější okamžik pavilonu. Rozhodla jsem se ho zachovat, jelikož je jediným přirozeným pohledem, který by se nabídl člověku ve volné přírodě a umožňuje v plné míře zažít jeden z nejcharakterističtějších znaků žiraf -- jejich výšku.

Obtížnou úlohou bylo celkové krajinářské rozvržení území a následné začlenění pavilonu do terénu tak, aby bylo plnohodnotné a pavilon i přes svou značnou výšku z terénu nevystupoval jinak než v místě vstupů. Pozemek kromě své hranice neměl stanovená žádná omezení, tedy i umístění pavilonu bylo libovolné a podléhalo rozhodnutí na základě vlastního odborného názoru. Pokud jsem udělala výrazné změny na pavilonu, mělo to vždy dopad na většinu území.

S výsledkem své práce jsem spokojená. Podařilo se mi udržet a rozvinout hlavní cíle, které jsem si v průběhu analýz stanovila. Za přednosti návrhu považuji kontakt žirafy s exteriérem, možnost z pavilonu kdykoliv vystoupit a zase vstoupit, díky čemuž nemusí být žirafy na noc trvale zavírány. Další předností je pobytový prostor uvnitř pavilonu, který umožní návštěvníkům si sednout a pozorovat žirafy zároveň v kontaktu s exteriérem. Vnitřní návštěvníká část nabízí velké prostory pro uvedení afrického biotopu a edukaci návštěvníků. Do návrhu jsem zapracovala i manipulační dvůr pavilonu, velkorysý předprostor mezi novým vstupem a pavilonem a střešní vyhlídku umožňující výhled na celou africkou pláň.

Prostor k většímu rozpracování vnímám jak v samotné návštěvníké části a předprostoru pavilonu, tak i v případě řešení terénu, do kterého je pavilon skryt. Další příležitosti k řešení nabízí samotná pochozí střecha a vyvýšená cesta vedoucí podél žirafího výběhu. V průběhu navrhování jsem si rozšířila obzory v oblasti scénografie a krajinářské tvorby, zakusila jsem rozsáhlou práci s terénem a řešení provozu tří skupin s naprosto odlišnými zájmy. Diplomová práce mi dala mnoho podnětů k zamyšlení do budoucnosti v přístupu k větším celkům a významně mě procvičila ve schopnosti rozhodovat se na úrovni několika měřítek.

ZDROJE

https://www.mzp.cz/cz/zachranne_programy
<https://www.zoopraha.cz/vse-o-zoo/nase-poslani>
<https://www.zooplzen.cz/o-nas/o-zahrade.aspx>
<https://mapy.plzen.eu/>
<https://mapy.plzensky-kraj.cz/>
<https://gis.plzen.eu/>
<https://www.zooplzen.cz/>
<https://geoportal.plzensky-kraj.cz>
Osobní návštěva ZOO Plzeň, fotografie Kateřina Kurešová
<https://safaripark.cz/cz/zvirata-a-expozice/lexikon-zvirat>
<https://www.wildafrica.cz/cs/>
<https://www.zooplzen.cz/expozice-a-zvirata/zvirata/>
<https://www.naturfoto.cz/>

Rešerše

<https://www.youtube.com/watch?v=WcUDF07K09A>
<https://www.turistika.cz/vylety/plzenska-zoologicka-zahrada/foto>
<https://www.turistika.cz/vylety/zoo-plzen--1/foto?id=374460>
<https://safaripark.cz/cz/zvirata-a-expozice/pavilony-a-expozice/pavilon-ziraf>
<https://www.dezeen.com/2009/07/01/savannahuis-by-lam-architects/>
<https://architizer.com/projects/giraffe-house/>
https://www.archdaily.com/550663/paris-zoological-park-atelier-jacqueline-osty-and-associates?ad_medium=widget&ad_name=recommendation
https://www.archdaily.com/770772/elephant-house-zoo-zurich-markus-schietsch-architekten?ad_source=search&ad_medium=search_result_projects
<https://www.archdaily.com/1323/in-progress-elephant-house-foster-partners>
<https://www.archdaily.com/532248/big-unveils-design-for-zootopia-in-denmark>
<https://www.zoopraha.cz/zvirata-a-expozice/kam-v-zoo/pavilony/2363-africky-dum>
<https://www.hellabrunn.de/schoener-wohnen-in-hellabrunn/giraffensavanne/aktuelles/>
<https://www.archiweb.cz/b/restaurace-zoo-praha>
<http://www.gla.cz/index.php/home/project/restaurace-gaston-realizace>
https://www.archdaily.com/893813/restaurant-and-aviary-at-the-antwerp-zoo-studio-farris-architects?ad_source=search&ad_medium=projects_tab
<https://www.lakeflato.com/eco-conservation/houston-zoo-cypress-circle-cafe-wetland/?project=open>
https://www.archdaily.com/432325/terrace-restaurant-at-london-zoo-shh?ad_source=search&ad_medium=projects_tab
<https://www.archilovers.com/projects/177633/redesign-of-the-restaurant-at-basel-zoo.html#info>
<https://www.hgugger.ch/en/projects/basel-zoo-restaurant>
https://www.archdaily.com/797685/public-pavilion-of-new-zoological-park-la-gavenne-localarchitecture?ad_source=search&ad_medium=projects_tab

Knihy

FEJK, Petr. Jak se dělá zoo. 1. vyd. Praha : 2020, 347 s. ISBN 978-80-908051-0-1

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: KATEŘINA KUREŠOVÁ AR 2022/2023, ZS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) PAVILON ŽIRAF (AJ) GIRAFFE PAVILION	
JAZYK PRÁCE: ČESKÝ	
Vedoucí práce:	doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph.D. Ústav: 15128 Ústav navrhování II
Oponent práce:	
Klíčová slova (česká):	pavilon žiraf, žirafa, ZOO, zoologická zahrada, Plzeň, bistro
Anotace (česká):	Cílem diplomové práce je navrhnout na pozemek přilehlý současné ZOO v Plzni pavilon žiraf určený pro desetihlavé chovné stádo. Diplomová práce se zabývá koncepčním uspořádáním rozšíření zoologické zahrady v Plzni, tématem je podoba zoologické zahrady současné a budoucí, řešení provozu zahrady i návaznosti na stávající ZOO. Pavilon je místem nejbližšího kontaktu mezi návštěvnickou částí a prostorem pro žirafy. Návrh je doplněn bistroem nastňujícím pojetí ostatních nezbytných staveb na řešeném území.
Anotace (anglická):	The aim of the diploma thesis is to design a giraffe pavilion for a ten-head breeding herd on the area adjacent to the current ZOO in Pilsen. The diploma thesis deals with the conceptual layout of the extension of the ZOO in Pilsen, the topic is a current and future appearance of the zoo, the solution of the operation of the zoo and the connection to the existing ZOO. The pavilion is the point of closest contact between the visitor area and the giraffe area. The work is complemented by a bistro outlining the concept of the concept of other necessary buildings in the proposed area.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne
13.1.2023

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury **2/ ZADÁNÍ diplomové práce**

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Kateřina Kurešová
datum narození: 17. 8. 1996
akademický rok / semestr: AR 2022-23 / ZS
obor: Architektura a urbanismus
ústav: 15128 Ústav navrhování II
vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Dalibor Hlaváček, Ph. D.
téma diplomové práce: Pavilon žiraf – ZOO Plzeň
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadání diplomové práce vychází z diplomního semináře, ve kterém byl popsán princip zoologických zahrad, charakteristika chovaných žiraf a dalších afrických zvířat, typologie stravovacího zařízení a edukační doprovodný program. Analýzy a rešerše slouží jako podklad pro návrh nového pavilonu žiraf a dalších afrických zvířat v rámci rozšíření plzeňské zoologické zahrady. Záměrem je návrh expozice vč. zázemí pro chovné stádo deseti žiraf. Dále byla analyzována ZOO Plzeň a přilehlý řešený pozemek.

2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Součástí řešení bude koncept celého prostoru v nové části ZOO vč. napojení na existující zahradu, řešení parkování a vstupu do zahrady. Navrhovaný pavilon žiraf se bude skládat z prostorů návštěvnické části, zázemí (stáj, boxy, seník, přípravná krmiva, sklad zeleniny, zázemí zaměstnanců a technické zázemí) a výběhu. Návrh bude doplněn vyhlídkou a restaurací nebo kavárnou. Stavební program může být upraven dle dohody s vedoucím DP.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Odevzdány budou postery v rozsahu dle požadavků FA ČVUT, 2 portfolia (jedno pro účel FA, jedno bude archivováno na ústavu) a CD. Diplomová práce bude zveřejněna dle požadavků studijního oddělení FA nejpozději 7 dní před obhajobou projektu. Projekt bude zpracován do úrovně detailní studie, jeho součástí bude: autorský text; analytická část; koncept řešení znázorněný pomocí schémat; situace širších vztahů 1:2500, situace 1:500, půdorysy všech podlaží v měřítku 1:200, typické řezy (příp. perspektivní řezy) včetně návaznosti na nejbližší okolí v měřítku 1:200; pohledy; návrh interiéru zvoleného prostoru; principy technického a konstrukčního řešení; detail (řez, pohled) vybraného segmentu fasády 1:20; vizualizace (exteriér, interiéru, příp. zákresy do fotografie) dostatečně vysvětlující návrh (nejméně 7 pohledů); případně další výstupy potřebné pro prezentaci návrhu. Výstupy a jejich měřítka mohou být vzhledem k vývoji práce upraveny dle dohody s vedoucím DP.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Model v min. měřítku 1:200 včetně nejbližšího okolí.

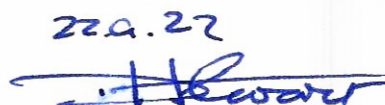
Datum a podpis studenta

22.9.2022

Datum a podpis vedoucího DP

22.9.22

Datum a podpis děkana FA ČVUT

22.9.22

registrováno studijním oddělením dne

27.9.2022

Děkuji Daliboru Hlaváčkovi, Martinu Čeňkovi a Tomáši Minarovičovi za odborné vedení diplomové práce.

Děkuji Pavlu Ullmanovi, Petru Pištěkovi, Zuzaně Vyoralové, Karlu Lorenzovi, Daniele Bošové za odborné konzultace.

Děkuji rodině, zvláště pak mamince, za obrovskou podporu, důvěru a trpělivost po dobu celého studia.

Děkuji svému partnerovi Vendovi za podporu a shovívavost.

Děkuji kočce Sandy za vytrvalý podřimující stolní dozor a antistresový kožíšek.

Děkuji Denise za nekonečnou podporu, pomoc a spolupráci od začátku až do konce.

Děkuji Monče, Kubovi a dalším přátelům a spolužákům, kteří tu pro mě byli po celou dobu studia.

